

2 LEI POSTA
 taxa postală plătită în numerar conform
 aprobării No. 29590/939.

MAGYAR I

Nagys. Kozma András úrnak
 HUNGARIA BUDAPEST
 VI., Vilmos császár-út 55.

K E D E S T É N Y - N A D L A P

Laptalajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki Béf. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelőszerkesztő:

DR PAAL ÁRPAD

ORADEA

Főmunkatárs:

DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Szófiában megkezdődtek a román-bulgár előkészítő tárgyalások

**Cădere belgrádi román nagykövet képviseli a román érdekeket
 — A román sajtó nagy cikkekben foglalkozik Délkelet- Európa
 újrendezésének körülményeivel**

Rómából jelentik: A Stefani közli a *Popolo di Roma* cikkét, mely a délkelet-európai kérdéssel foglalkozik. Azt írja a lap, hogy a bukaresti kormány belgrádi nagykövete, *Cădere*, teljes hatalommal felruházva érkezett Szófiába és ott megkezdte a tárgyalásokat a bolgár kormánnyal a dobрудzai kérdésben. A Stefani szerint kiszivárgott hírek arról szólnak, hogy a *bolgár-román megbeszéléseken kizárólag a két ország kiküldöttjei vesznek részt, mert a tengelyhatalmaknak az a kívánságuk, hogy az új rendezés kölcsönös megállapodás eredménye legyen, nem pedig, mint a múltban, cselszövések és kényszer gyümölcse.*

Szófiából jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint a román és bolgár kormány között meg-

kezdődtek az előkészítő tárgyalások Szófiában a dobрудzai kérdés megoldására. A belgrádi román követ és a bolgár külügyminiszter, valamint miniszterelnök megbeszélései a kölcsönös megértés légkörében folytak le.

Papen kihallgatáson volt Boris bolgár királynál.

Szófiából jelentik: (Bolgár Távirati Iroda) Boris bolgár király szombaton kihallgatáson fogadta von Papen ankarai német nagykövetet. Papen a kihallgatás után visszautazott Ankarába. A szófiái pályaudvaron a német és olasz követ búcsúztatta az Ankarába visszatérő von Papent.

Stelian Popescu volt igazságügyminiszter cikke a délkelet-európai rendezésről

A bucaresti-i lapok nagy cikkekben foglalkoznak a délkelet-európai helyzettel s az újrendezés kérdésével.

Az *Universul* vasárnapi számában Stelian Popescu volt igazságügyminiszter, a lap igazgatója a következőket írja:

A beszarabiai megpróbáltatás után minden román aggodalommal kísérte a miniszterelnök és a külügyminiszter salzburgi és római utazását s visszafojtott lélekzettel vártuk, hogy a Führerrel és a Duceval folytatott megbeszélések után visszatérve, megkönnyebbülést és reménykeltő szavakat halljunk tőlük.

Manoilescu külügyminiszter sajtónyilatkozatáról, ha nem is tartalmazza mindazt, amit a román közönség ezalkalommal szeretett volna hallani tőle, nem lehet mondani, hogy nem foglalja magában reménykeltést a román igazság ügyének diadalára.

Akkor azonban, amikor Manoilescu kijelenti, hogy mi békét akarunk, de csak a román igazságosság békéjét, nem állít mást, mint amit minden román ember mondhatna, aki országa érdekeivel tisztában van. Amit ez a nyilatkozat, mint értékes többletet, de egyúttal mint mínusz is tartalmaz, az annak a hitnek a kifejezése, hogy a tengelyhatalmak el fogják ismerni ezt a román igazságosságot, mert át vannak hatva a balkáni béke megőrzése fontosságának gondjától. Ez a hit azonban olyan okoskodásnak a következtetése, amelynek előtételt nem világította meg elegendőképpen a külügyminiszter s azért kijelentéseit a román közvélemény nem fogadta azzal a lelkesedéssel, amely indokoltan várható lett volna.

Mert a román közvélemény nem okosko-

dik. A román közvélemény ösztöneitől vezeteti magát, amelyek ritkán csalnak. S mikor a hivatalos tényezők részéről adott nyilatkozatok nem elég világosak, vagy bizonyos fenntartásokat tartalmaznak, akkor a román közvélemény vagy elégedetlen vagy kételkedő. Tudjuk, milyen nehéz néha a hivatalos tényezőknek, hogy bizonyos körülmények között megmondják az igazat és mily kényes a románság képviselőinek feladata, amelyben e pillanatban a

„Egyenlőségnek kell lennie az áldozathozásban” — írja a Románia

A kormány félhivatalos lapjában, a *Románia*-ban Cezar Petrescu így ír:

A békére, megegyezésre, igazságosságra irányuló óhajunk teljes és őszinte. Szükséges azonban, hogy az igazságosság és az őszinteség ugyane szellemével találkozzunk mindenütt szomszédainknál, akik éppugy mint mi óhajtják a vitás kérdések elintézését. Szükséges, hogy találkozzunk ezzel az államférfiaknál, akik szomszédaink részéről a megoldási módokat elő fogják terjeszteni és mindenkinél, aki bármilyen területen érvekre akar hivatkozni, hogy ezekkel a becsületos megegyezés útját egyengesse. A kölcsönösség és a lojalitás e mély érzése nélkül minden arra irányuló

nemzet minden reménye összeponosul. De általános a felfogás, hogy ha az abszolút igazságot nem is lehet megmondani, szükséges, hogy mondják meg legalább a relatív igazságot. S ettől a relatív igazságtól sohasem riadt vissza a románság, bármilyen fájdalmas volt is az és kész volt minden áldozat meghozására, ha azt idejében kérték tőle és ha bebizonyították neki, hogy ez az áldozathozás az ország javára szolgál.

Ezért kértük mindig az egymást követő kormányokat, engedjék meg legalább ennek a relatív igazságnak a megmondását, ne akadályozzák meg e relatív igazság ismeretét, mert ha még fennforog veszély, ez igazság ismerete nélkül sem a nemzeti egység, sem pedig a szükséges ellenállás nem képzelhető el a döntő órában.

Tudjuk, hogy nehéz és mai erőnket meghaladó viszonyok között élünk, de végeredményben minden politika jó, ha az országnak hasznára tud lenni. És ha a mai nemzetközi helyzet, amelyet egy, a történelemben példátlanul álló katonai győzelem teremtett, indokoltá teszi a tengelyhatalmak politikájához való csatlakozásunkat, nem szabad szem elől téveszteni, hogy ezt ennél is inkább tehetjük, mert sohasem voltunk ellenséges indulattal a mai győzőkkel szemben. Elég sok hibát követünk el a múltban. Most nincs többé idő arra, hogy újabb hibákat kövessünk el. Egységes és tökéletes arcvonalra van szükség, de ez csak akkor érhető el, ha az országnak megmondják az igazat s akkor az meg fogja találni az irányt, amelyben haladnia kell.

Eddig egyesek azt hitték, hogy az a jó politika, ha mindent kérünk, anélkül, hogy bármit is adnánk. Mások viszont abba a súlyos hibába estek, hogy azt hitték, jobb az a politika, amely mindent ad és semmit se kér. Elérkezett az idő, hogy szembenézzünk a valósággal. És ha igazságos békéről van szó, ne féljünk megmondani a nagy országoknak, hogy ennek a békének az elnyeréséért olyan barátságot ajánlunk fel nekik, amely nem fogja lealacsonyítani őket. Kérjük tehát tőlük az igazságosság nevében, hogy országunk szabad, független és csorbítatlan maradjon.

kíséret, hogy felszámoljuk a múltat és előkészítsük a jövőt, csak egy újabb ábránddal többet jelent, aminek kikerülhetetlen következménye lenne a kiábrándulás.

Egyenlőségnek kell lennie az áldozathozásban, egyformaságnak az igazságosságra vonatkozó felfogásban. Őszinteség és egyenlőség kell hogy legyen az áldozatok mérlegelésében, az azokhoz való hozzájárulásban és azok alkalmazásában.

Mindössze ennyit kérünk. És hogy megvédjük ezt az utolsó igazságunkat, a nehéz idők, amelyekkel élünk, egységesen fognak találni minket, ha mindjárt az ég reánk zuhan is.

Pamfil Seicaru a külügyminiszter derűlátásáról

A *Curentul* vasárnapi vezércikkében Pamfil Seicaru a következőket írja:

Manoilescu Mihály ezeket mondta sajtónyilatkozatában németországi és olaszországi utazása után: „Szabadságunk, hogy mi dönt-

sünk sorsunk fölött, csorbítatlan marad.” Ugy sejtjük a külügyminiszternek alapos indokai vannak arra, hogy így ítélje meg a helyzetet.

De a jövő iránti aggodalmainkat nem osztotta el. Bármilyen éberem örködik is a cen-

zura, hogy ne jelenhessenek meg a sajtóban ellenőrizetlen hírek. — az ország területén háromszázezer rádiókészülék van, amely az eseményeket nagy figyelemmel kísérő rádió-adóállomások számunkra aggasztó értesüléseit közli, hiszen a legtöbbnek van már román adása is. Akad ezek között az értesülések között nagyon sok alaptalan, amelyeket megcáfolt az események kialakulása. De viszont van sok értesülés, amelyek beigazolódtak. Ezért a hallgatók hajlandók hitelt adni nekik, táplálják velük kínzó aggodalmaikat és így a nyug-

talanság drámai közhangulatát teremtik meg ezek a híradások.

A külföldi rádió-adóállomások feltételeket közöltek és közölték a tárgyalások megkezdésének időpontját és bizonyos megállapításokról adtak hírt. És Manolescu mégis ezt jelentette ki: „Ellentétben az abszurd és érdekelt legendákkal szabadságunk, hogy mi döntésünk sorunk fölött, csorbítatlan maradt.”

A külügyminiszter derűlátással igyekezett megnyugtani a közhangulatot. Ohajtjuk, hogy az események kialakulása igazolja ezt.

„Berlinben az angol problémát is háttérbe szorítja a délkelet európai kérdések rendezésének ügye”

„Feszült érdeklődéssel várják a tanácskozások megkezdését” — írja az *Universul* berlini tudósítójának telefonjelentése nyomán

Az *Universul* hétfői száma közli a lap berlini tudósítójának telefonjelentését, amely a következőket tartalmazza:

A délkelet európai kérdések továbbra is sokkal jobban foglalkoztatják a berlini politikai köröket és az ottani semleges megfigyelőket, mint ez a külső látszat szerint bízható volna. Mindenütt feszült érdeklődéssel várják, hogy a tanácskozások a kérdések rendezésére megkezdődjenek. Így a német külügyminisztérium hivatalosa, a *Berliner Börsenzeitung* rámutat arra, hogy Szófiában a hét folyamán megkezdődnek az előkészítő megbeszélések a román és bolgár kormányok képviselői között. Általánosságban leszögezik, hogy Németországnak elsődlegesen érdeke a Romániára, Bulgáriára és Magyarországra vonatkozó kérdések haladéktalan tisztázása, hogy Délkelet-Európában rend alakuljon ki.

A berlini politikai eszmecserékből kiderül még az a tény is, hogy Németországnak erre irányuló érdeke annál nagyobb, mert az óra, melyben Németország megindítja nagy támadását Anglia ellen, egyre közeledik. Berlini német politikai körök kifejezést adnak ama reményüknek, hogy a román-bolgár tanácskozások hamarosan pozitív eredménnyel fejeződnek be. Ezzel kapcsolatban azt is kijelentik, hogy a német külügyminisztérium vezető tényezői nem tanúsítanak érdeklődést az iránt, hogy Bulgáriának az Egei-tenger felé átjáró folyosó adassék. A német külügyminisztériumnak ezt a politikai állásfoglalását azzal magyarázzák, hogy Berlin minél előbb megoldottnak akarja látni a bolgár problémát.

Berlini megfigyelők köreiből rámutatnak még a hivatalos *Berliner Börsenzeitung* bucarestii

tudósítójának arra a híradására, amely szerint „a román kormány minden lehetőséget a román-magyar viszony nehézségei nélkül való tisztázására”.

Hivatalos közlemény az Oroszországhoz csatolt területekre való vándorlásról

Bucurestiből jelentik: David Popescu tábornok, belügyminiszter az alábbi hivatalos jelentést adta ki:

„Egyes külföldi lapok és rádióállomások azt a hírt közölték, hogy a zsidó lakosságot megakadályozták a román hatóságok abban, hogy visszatérjenek az oroszok által elfoglalt beszarábiai és északbukovinai területekre. Ez az állítás hamis. Mindenkinek — tehát a zsidóknak is. — aki Beszarábia, vagy Észak-Bukovina területén született, vagy ott lakott, joga van visszatérni az ottani területre. A szovjet hatóságok azonban csak azokat engedik át, akik iratokkal igazolják illetőségüket. A mi hatóságaink parancsot kaptak, hogy az azonnali átkelést engedjék meg a határpontoknál és az illető vidékek királyi helytartói személyesen vizsgálják felül a rendelet végrehajtását. A szegénysorsúak még ingyen vasuti jegyet is kapnak az átkelési pontig. Így magyarázható

KELYHEK

bioriumok, szentségtartók stb. legolcsóbb beszerzési forrása:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.

Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

Az a tény, hogy épp a német külügyminisztérium hivatalos lapja közli ezt az értesülést, valamint az a körülmény, hogy ugyanez az újság bizonyos megállapításokat tesz a bucarestii hangulatra vonatkozólag, különösen figyelemre méltó.

Mindezekből kitűnik, hogy a délkelet európai kérdések a lehető legbátrabban foglalkoztatják a berlini politikai köröket, úgy, hogy most ezek a kérdések még az angol problémát is háttérbe szorítják.

meg, hogy máig összesen 112 ezer ember tért vissza a szovjet által elfoglalt területre.

Elrendelték a választásokat az Oroszországhoz csatolt területeken.

Moszkvából jelentik: A szovjet-unió főtanácsa szombat este ismét összeült, hogy tárgyalja Litvánia csatlakozását a szovjet-unióhoz. Az ülés megkezdésekor Paleckis litván miniszterelnök, a litván küldöttség vezetője felolvasta a litván törvényhozás nyilatkozatát, amely kimondja a csatlakozást. A pénteki ülésen, melyen kimondották Beszarábia egyesítését a moldvai köztársasággal, elhatározta, hogy kiírják a választásokat ezen a területen a szovjet főtanács kiegészítésére. Észak-Bukovinát Hotin, Akkerman és Ismail beszarábiai kerületeket az ukrán köztársasághoz csatolják. Itt is kiírják a választásokat.

Balti rege

Írta: Farkas István

Valóban nehéz kapaszkodónak bizonyult gyalogségem a Lijthunnon-család gerendaházáig, amely magasan és szélesen elterülve állt a hegytetőn és az Aaland felől jövő szélhullámokkal kacérkodott. De Brita kedvéért mit meg nem tettem volna akkor! A szép halászlégyény tudta, hogy jövök és sárgán világító petróleumlámpást tett az ablakába. A lámpa fényében megcsillantak a ritkán hulló hópelyhek, amikkel dermesztő szél játszott goromba kergetősdit, mint ahogy vad, fékezhetetlen férfiak játszanak kezükbe jutott halakkal lent, a tengere — és a sárga fény hosszú, halvány csikban világított meg néhány karót, ami Lijthunnon Brita ablaka alatt nyáron kis kertet övez, de ez a kert most magas hótakaró alatt álmodik az Éjféli Nap lilás koszorújában. Vékony füstszalag sópródot hűzmögötti melléképületek tetejére a meleg otthon kéményéből s mikor a házhoz értem, annak mely csendje, suttogó magányossága feloldódott a szélben, mint szomorú sóhaj a vizek fölött.

— Jó estét — köszöntött a leány, — már várjuk teával, jöjjön csak beljebb, de ne haragudjon ránk, nem tudjuk mulattatni. Mielőtt betenné az ajtót, nézzen csak szét — eddig háttal volt a máglyáknak!

Szembefordultam a betolakedő hópihékkal. Csodás látvány volt. A hegyekben tüzek lobogtak vörösen — ötven-hatvan piros, hunyorgató parázs-szem és lenn, a tengeren imbolygó, kettős árbofények pislogtak ámosan. Az egész látványt pedig megkoronázta a nehéz hófelhőkön is átszűrődő lila égi tűnemény derengése. Itt, ahol hosszú hónapok óta a Nap legfeljebb arasznyira a horizonttól

vándorol és hosszú éjszakákban csak a vizek lelke él dübörgő erővel: elemi teljességében vetődik az ember lelkére valami méla, halk állandó szomorúság, melyben ősi normannok és frizek emléke suttog esendesen. S miközben a Balt zöldes vizén haláltáncokat járják a halászbárkák, otthon, jól fűtött gerendaházak kínos tisztaságában a nők nem ismerik a ficánkoló, vidám élet szépségeit. Bár finomrafermált ajkukon mélységes, odaadó szeretet homályos mosolyánva tétováz, s lényükről a hideg ország jeges szüzessége ragyog: óh, az ősök mérhetetlen, szenvedő dicsősége büszkén követeli tőlük a komoly, csendes vonalakat azok iránt, akit erre érdemesnek tartanak. Akinek a kedvéért kiteszik szívük lámpáját az ablakba és szeretetük gyöngyét minduntalan tenyéren nyújtják oda a férfi elé, mint tették egykor ösanányát, akik a férfiak fölényét készséggel elismerték és csak a Munka piederstől tartották velük egyenrangúnak magukat. — Ezek a tüzek az elveszett tengerészek emlékezetéért világítanak — suttogta mögöttem Brita — és most jöjjön, mert a kis Homsun holnap tengerre akar szállni és magától szeretne egyetmást megtudni a vitorlázásra vonatkozóan.

Sohasem voltam még finn halászcsalád otthonában — és sohasem éreztem magam annyira a családdhoz tartozónak, mint most. Kétezer kilométernyire délre van az én házam, áldott napsütésben fürdő, termékenyülő föld — de azért a keményrevasalt perkálban szorgoskodó Lijthunnonné és leánya itt is megtöltötte szívemet az Anya és Kedves ezernyi, biztató szépségével. Ahogy a teát öntötték, ahogy oly áldozatosan mozogtak körülöttem, kifejezésre juttatván, hogy a férfi és a nő között a nyers életben mégis csak a kiszolgálás, az alázat ölelkezik az adott kenyér kötelező szentségével — ahogy félénken asztalhoz ültek és az enni való isteni áldásért könyörögtek: ez a Balt különösége,

csodás tisztasága volt, melytől a fekete lélek irtózza menekül s csak az igazak ismerik benne a becsületes lét szelíd gyönyörét.

Mindenfelé a falon olesó képnymatok, jobbra fehéren tajtékozó tengerrel és oldalradólt vitorlásokkal — a kerevet mögött állatprémek, egyik sarokban finomtestű szigonyok, végül a hatalmas kandalló, amelynek melegénél ki tudja, hány Lijthunnon-férfi száritgatta hidegtől dermedt lábait. Most csak egy, egyetlenegy ült az öblös, kissé kopott, de kényelmes karosszékekben, ölében egy magafaragta miniatűrhajócskával. A többiek?

— Csak kettőt temettünk el a kashöri hantok alá, mesélte az asszony, — hetet a tenger vitt el.

Ugy mondta ezt, mint valami természetes egyszerű következményt, aminek itt, északon csak „rendes” halál jelentősége lehet. És rámutatott egy képcsoportra, amely a kandalló fölött függött. Csupa halász-óriás, marcona, eszerzettarcú tengerész, bő olajos ruhában, fókabőröszimakkal s mind egyiknek képe alatt a felirat: „elveszett a Sverson hajóval — meghalt a Gotland-szigeteken — elsüllyedt Hangö környékén” — és az utolsó férfi-hajtás, egy tizenégyéves gyerek, akiben már a felnöttek ereje kering, térdre roskadt a képek előtt és valami halk, rövid imát mondott, aztán szinte nesztelen csöndességgel feállt, felém fordult:

— Mire az úr hétszer megjárja a maga útját északról délre és nyolcadszor is visszajön a növéremhez, talán én is melléjük sorakozom. Kérem, uram, nézze meg ezt a hajót és mondja, rendben van-e rajta az csúcsvitorla?

Láttam, hogy egy mellékasztalkán zöld tölgy- és fenyőágak fekszenek és mintha valaki koszorúkötsébe kezdett volna velük.

— Reggel ezek az ágak már meesze úsznak a tengeren és megállapodnak ott, ahol a mélyben házunk emberei pihennek — magyarázta Brita, — de

Londonban élénk vita tárgyát képezi a háborús csőd kérdése

Wells, a világhírű író cikket írt arról, hogy a felbőszülés forradalma kitörőben van Angliában. — A londoni utca haragja a zsidók ellen fordult

Berlinből jelentik (Német Távíráti Iroda): A német véderő főparancsnokságának vasárnapi jelentése szerint a német légi haderő felderítő tevékenységet fejtett ki a tengeren, a La Manche csatorna és a Hebridák felett. Vasárnapra virradó éjszaka Liverpoolnál egy olajkikötőt bombáztak. Támadást intéztek még

számos légvédelmi ütegállás ellen is. Az angol repülőgépek vasárnapra virradó éjszaka behatoltak Észak- és Nyugat-Németországba. Bár most több bombát dobtak le, mint az elmúlt éjszaka, a kizárólag nem katonai célpontokon ejtett károk még csekélyebbek, mint máskor.

Az afrikai gyarmatokon szívesen folyik a küzdelem. — Az olaszok folytonosan támadnak

Rómából jelentik: Az olasz főhadiszállás vasárnapi jelentése szerint Kelet-Afrikában az olasz repülőrajok bombázták Szudánban Erkovit, Sumit és Hajja repülőterét. Egy repülőgépszint felgyújtottak. Eltalálták a hajjari vasúti csomópontot is. A Debel körüli harcban az ellenség 64 halottat, köztük három tisztet vesz-

tett. Az olaszok kezébe került a 6-ik zászlóalj lobogója is. Angol-Szomaliban bombázták Zeila kikötőt, Keniában angol gépkocsioszlopokat támadták meg. Az északafrikai Derna kikötő elleni angol támadás csak jelentéktelen károkat okozott. Egy olasz tengeralttjáró és egy repülőgép nem tért vissza.

Ansaldó összehasonlítást tesz a német és olasz repülők módszerei között. — Az angolok a polgári lakosság riasztására helyezik a fősúlyt

Rómából jelentik: A Német Távíráti Iroda közli **Ansaldónak**, a *Telegrafo* főszerkesztőjének vasárnap reggel az olasz hadsereghez intézett rádióbeszédét. Ansaldó a többi között ezeket mondotta:

— Amíg a német és olasz repülők életük kockázatásával minden egyes bombatámadásnál alacsonyán szállnak, hogy pontosan célzhassanak, nehogy a polgári lakosság köréből ártatlan személyeket megöljenek, az angol repülők egyenesen gonosztevők és kalózkodók. Csak éjszaka merik támadásaikat végrehajtani és akkor is 5–6 ezer méter magasságból, találmorra dobják le bombáikat. Az angoloknak védtelen városok, falvak elleni tervszerűtlen

támadásai világosan bizonyítják, hogy az **angolok célja a lakosság nyugtalanítása és riasztása**. Churchill és társai azonban csalódnak. *Köln, Hannover s az olasz városok sajnálatos áldozatai nem befolyásolják a német és olasz nép győzelmi akaratát*. Az angolok azt is szeretnék ezekkel a támadásokkal elérni, hogy kiereszkolják a tengelyhatalmaknál a visszahatást és így bevonják a háborúba az amerikai népet, mely eddig szembezállt a beavalkozás gondolatával. Ezek a kétségbeesett cselekedetek azonban világosan bizonyítják azt is, hogy milyen rosszul áll Anglia dolga, Nagybritannia ma az egész világtól el van szigetelve, ezért utolsó mentésvárát abba látja, hogy a békés

polgári lakosságot pusztítsa. A brit világbirodalom ma végső vonaglásban van és minden cselészövése hatástalan marad.

Német áttekintés a harctéri helyzetről. Anglia minden pontja könnyen sebezhető

Berlinből jelentik: A Német Távíráti Iroda a következőket jelenti a harctéri helyzetről: — Mint a véderő főparancsnoka már jelentette, a német légi erő legfontosabb tevékenysége az volt, hogy a nyugatangliai partvidéket a legaprólékosabban földerítse. Ez azért tarthat nagy érdeklődésre számot, mert külföldön Anglia nyugati partjainak az ír tengerben és attól északra fekvő kikötőit eddig aránylag biztonságosan tartották. A norvégiai hadműveletek után az angol nyugati kikötők légi veszélyeztetettsége megnövekedett. Glasgow két óra alatt, Liverpoolt 100 perc alatt, Bristol egy óra alatt el lehet érni a német támaszpontokról. Ha mindehhez még arra hívatkozunk, hogy egy német tengeralttjáró sikeres hadműveleteket végzett az ír-tengeren, nyilvánvaló, hogy hasonló mértékben folyik a nyugati partok elleni hadművelet, mint a keleti és délkeleti partok ellen.

Visszatért Gibraltárba az angol hajóhad.

Gibraltárból jelentik: Az angol hajóraj, mely néhány nap előtt kifutott a Földközi-tengerre, szombat este visszatért Gibraltárba. A gibraltári hivatalos közlönyben megjelent rendelet értelmében a gibraltári kormányzó minden lakost igénybevehet védelmi munkálatokra.

Több angol hajó elsüllyedése.

Londonból jelentik (Reuter): Az angol tengerügyi hivatal titkársága jelenti, hogy a *Cap Finisterre* nevű halászhajót ellenséges repülőgépek elsüllyesztették.

Rómából jelentik: A Stefani irodának Madridból megerősítik, hogy Cadiz közelében két angol gőzös elsüllyedt. Fedélzetükön sok menekült tartózkodott egy brit hajóról, amelyet az Atlanti-óceánon megtorpedóztak. A megtorpedózott angol hajó neve egyelőre ismeretlen.

(Cikkünk folytatása a 4-ik oldalon.)

most ne zavard vendégünket az árbócaiddal, Hamsun. Majd a vizen megtanulod, Erik kapitány keze alatt!

És a vajaskenyerek, halak, gőzölő tea társaságában mesélnem kellett nekik egy ismeretlen népről, amely az északi telek zord kegyetlenségét csak hírből ismeri, ahol nyáron a nők lenge batisztban járnak, ahol óriási városok szédülnek öröm, muzsika és szerelem melegébe. Ki tudja, meddig tartott volna a táguló szemmel, csodálkozástól kissé szétnyitott fogadott történet, ha az ajtón kopogás nem hallik és be nem lép egy magas, szélesvállú óriás. Mint mindig, a két nő most is halk maradt és kissé kesernyés. — Erik kapitány — mutatták be a férfit, aki az ajtóban lerázta magáról a havat, aztán otthonosan töltött magának a szamovárból.

— A gyermekért jöttem, Lijthunnen asszony — mondotta röviden, — a heringnép már Pärnu szigete alatt jár és sietnünk kell! És elhoztam neked a január havi részeseidet a Kvin-öböl halászatából. A tehenet megvettem, de lent hagyjuk tavaszig az öreg Tompsen apónál. Befizettem az adót is — elég sok volt. Mondta a hivatalnok, kissé elszámította magát, mert a fészert is lakható háznak vette fel.

És így és úgy, a derék tengerész mindent elintézett az asszonyoknak, kilátásba helyezte, hogy Británának a tavaszra Tallinból hoz új ruhát, mert Tallin olcsóbb, mint Helsinki. Csak Hamsunnak nem ígért semmit; a fiúval keményen, pattogóan beszélt, úgy, mint hajón szokás és a fiú megértette a keménységet, magáhozölelte kis hajóját és úgy tekintett fel jövődó mesterére, mint mi, déliek, a nagyjaink érc-szobrára.

Brita behozta a *knün-t*, sült burgonyából és kecskehúsból készült finn különlegességet, ami mellé aransüllöket és heringet táltal borókából készített keserű mustárral. Vacsora közben tudtam meg, hogy Erik kapitány nem is rokona Lijthunnen asszonynak s mégis ő kezeli vagyonkáját, ami

öbölhárterben és kövérkés, feketeoldalú tehénkében fekszik. Pedig hát Erik kapitánynak esze ágában sem volt, hogy az asszonynak udvaroljon — amit tett, azt pusztán szeretetből és a tisztelet alapján művelte s talán azért, mert a tavaly elvesztett Lijthunnen kapitánynak jóbarátja volt. E végtelen bizalom és önzetlen szeretet kissé szívenütött. — hiszen Erik kapitány hármikor eltemetkezhet a hullámok alatt, mi lesz akkor? — Kedves vendég — világosított fel Lijthunnen asszony — a part összes halászlai barátaink, mert mi csak nők vagyunk, tisztán tartjuk a házat és a pénzeszköznket mindig férfiak kezelik, így van ez már évszázadok óta az Aaland-szigeteken!

Igy beszélgettünk hajnalig a kandalló melegénél és testvéri szívek láthatatlan napfényében, aztán felkerekedtünk és leballagtunk az öbölbe, ahol egy obeliszk körül már nagyon sokan álltak, jobbára nők, kis, jelentéktelen könnyezéssel és koszorúkkal, amiket fenyőből és gyopárból fontak. És az emlékoszlop alján egy pap szónokolt, a tenger felé fordulva.

— Nézd, anyám, Luleán új kötény... és Haaknén új fejkendő van, — sügta mellettem Brita, az örök nő, aki gyászában is mások ruháját szemléli elsősorban, talán nem is irigységből, hanem mert a nők, bárhol is éljenek a világon, anynyira egyformák.

A pap egyik nevet a másik után mondta s minden név említésekor lányok, asszonyok, gyerekek léptek a szikla szélére, amely alatt a tenger dübörgött. Bedobták virágaikat a mélybe, aztán félrevonultak, hogy kisíriák magukat azok emléke fölé, akik Isten tudja, mily meszire innen, békésen halásztak, de vissza nem tértek soha. Csak a fiúk nézték a zöldesszürke tengert valami kemény daccal és lángoló akarással a szemükben, amit odalölegeztek kenyéradójuknak, a víznek, amely egykor velük is hasonlóképpen végez, mint az apákkal és nagyapákkal. Ezek nem sírtak, csak apró

miniatűrhajókat cserberélték, ölegették és fából faragott halakat ajándékoztak egymásnak.

Végül a pap, — akit a halászok messze Ljunbergből hoztak közös költségen, — szenteltvizet hintett a hullámokba, ebbe a nagy, nemzetközi sírgödörbe, amelynek senki sem mérte ki még a szélességét és mélységét, aztán szánkóra ült és elhajított. És jöttek a halászkapitányok, vitték a fiúkat, mintha a tenger élelmét, szükségletét vinnék és a fiúk gyorsan elbúcsúztak anyjuktól, nővéreiktől, ezek a szélben összebb húzták meleg kendőiket mellükön s néhány perc múlva megkérdezték Haaknét, hol vásárolta csodaszép új fejvalóját? Végül hátatértek.

Csak mi ketten maradtunk az obeliszknél Britával s kinéztünk az ölandi partokra, melyek elmosódottan nyújtóztak a távolban.

— Ha majd visszatérek Délről — ígérgettem, — szebb fejkendőt hozok neked, mint amilyen a Haak-néé és szebb ruhát, mint a Lulea új köténye és még sok egyéb szépet is hozok, de olyan nehéz elmennem innen, ahol te vagy, Brita... mert tud meg, nem szeretek visszatérni a Dél komplikált életörömei közé, szívesebben maradnék a gerendaházban, ahol csak könyvekből táplálkozik a kultúrátok és ahol így télen az ablak alá lopóznak a ezarvasok, s ahol érzem rólad a hidegvizet, szép, tiszta, gyémántoslelkű Brita...

És akkor Brita hozzámhajolt s mint akár-melyik leánya ennek a földgolyónak, odakinálta friss, hűvös, finomanivelt ajkát nekem. Mint egy éresbenlevő alma, pirosodott szája fölött az arc a közeledő, szegényes hajnalpírban, ami csak megmutatja magát félóránál a horizonton, aztán az éjszaka félhomályába mocskolódik.

— Minden éjszaka kiteszem a lámpát az ablakomba — ezzel búcsúzott — és imádkozom a tengerhez, legyen jó hozzád... de a fejkendőt hozd meg, ne feledd el, mert Haaknén nagyon büszke, mióta új fejkendője van, holott tudjuk, hogy a

A háborús felelősség kérdése Londonban

Wells cikkében Halifax és Lloyd George eltávolítását követeli. — Az antiszemita hangulat növekedése az angol fővárosban

Londonból jelenti a Rádióexpress: A „News Chronicle” című lap figyelemreméltó cikket közöl H. G. Wellsről. A királó író ramutat arra, hogy az angol propaganda teljesen kudarcot vallott úgyhogy ma már sem Angliában se pedig más országokban senki sem hisz az angol propagandaközlemények egyetlen szavát sem. Wells hevesen támadja Halifaxot és lord Lloydot, mint akik elsősorban felelősök és követeli, hogy távolítsák el a közéletből mindazokat az államférfiakat, akik felelősök Chamberlain és híveinek elhibázott politikájáért. Wells hangoztatja, hogy a régi konzervatív párt, amelyet ma Churchill vezet, továbbra is hagyományos, de elévült politikai manőverekkel tölti az időt, mialatt az ország valósággal a csőd felé halad. Anglia vezetői — fejezi be cikkét Wells — nem veszik észre, hogy a felbőszülés forradalmi vihara készül lecsapni rájuk.

Londonból jelentik: Az angol főváros legnépesebb negyedeiben óriási tömegben terjesztettek antiszemita röpiratokat, amelyek a zsidókat teszik felelőssé a jelenlegi háborúért. A

Londoni főrabbi rögtön panaszt tett emiatt a belügyminiszternél és azt igyekezett bizonyítani, hogy ez a propaganda faji harcot robbantat ki, ami szöges ellentétben áll a kormány politikájával.

Gamelin tábornok elhárítja magáról a felelősséget.

Vichyből jelenti a Rádió-Press: Gamelin tábornok jelenleg birtokán tartózkodik, amely Franciaország meg nem szállott részében van, néhány kilométerre a demarkációs vonaltól, amely ezt a részt a megszállott Franciaországtól elválasztja. A francia hadsereg volt főparancsnoka védelmét készíti elő; okmányokat és adatokat gyűjt, amelyekkel azt akarja bizonyítani, hogy a történelemért a felelősség nem a katonai főparancsnokságot terheli, hanem másutt keresendő a francia nép katasztrófájának okai.

Angol-francia ellentétek Afrikában

Az angol katonaság a franciákkal kihívóan viselkedik

Vichyből jelentik: A francia minisztertanács legutóbbi üléséről kiadott jelentés célzásokat tesz a kameruni incidensre. Vichy-i jelentés szerint Kamerunban egy angol cirkáló legénysége kihívó magatartást tanúsított. Dualában fegyve-

res angol őrzőerőket szálltak partra és végigvonultak a város utcáin. A francia erők parancsnoksága közbelépett, mire az angolok visszavonultak.

Spanyolországot nem lehet pénzzel megvásárolni. A spanyolok fenntartják követelésüket Gibraltárra

Madridból jelenti: Az „Y. A.” című spanyol napilap hosszú cikket közöl Gibraltár angol megszállásának évfordulójáról. 1704 augusztus 4. Spanyolország testéből még el nem távolított tüske. Az egész spanyol történelem e legszomorúbb évfordulóját a spanyol nép sohasem felejtje el.

A spanyol főváros nagy lapjai egyöntetűen

hangoztatják, hogy az a kétfélmillió font sterling kölcsön, amelyet Anglia adott, nem akadályozhatja meg Spanyolországot nemzeti érdekeinek megvédésében, amelyek nem lehetnek diplomáciai alkudozások tárgyai. Gibraltárnak — írják a lapok — spanyolnak kell lennie, mert ez hozzátartozik Spanyolország életteréhez.

kedvese hozta és nem is a legfinomabbak közül való...

Mégegyszer megcsókolt, aztán elszaladt a gerendaház felé.

Tengerészisors, hogy idők és ígéretek hamar veszendőbe mennek és az ember, a vizek rabszolgája, sohasem tudja, mikor hová ér el, kikkel találkozik s akikkel találkozni szeretne: látja-e őket valaha még?

Csak öt esztendő múlva jutottam újból a gerendaház közelébe. Istenem, nem kívánhatom, hogy valaki öt esztendő minden éjszakáján kitegye sárgafényű lámpáját az ablakba miattam — nem is lepődtem meg, hogy nem találtam ott a gyenge fényt. De azért ugyanazzal a szívélyességgel nyitottak ajtót, mint az én nagy, északi szerelmem idején, az ifj regék forró idejében. Most új lurkó vitított a sarokban, állapotpréméből készült bölcsőjében és Brita egyedül lakott vele, hiszen férje valahol a tengeren halászott s csak hathavonta jön haza néhány órára, hogy halázmesterével elszámoljon.

Ártatlan gyermekörömmel fogadta Brita a kendőket, olosó ruhákat, amiket egy hetedrangu angol kikötőben vásároltam részére és én megint megmelengettem magam a kandallónál, ettem a knüt-jóízűen s odakünn a hó hullott fehéren, de azért valami összetört bennem, szomorúan néztünk egymásra, mintha azt mondanók: de kár, hogy elkéstünk — és Brita néhány könnyet is ejtett, hiszen úgy szeretne volna látni a Dél komplikált, meleg, zajos életét egykor és lám, itt ragadt a gerendaházban, melyből örökre eltűnt Lijthunnen asszony kedves, ősz alakja is.

— Hol marad Hamsun? — kérdeztem hirtelen. — Szerencsével halászik-e? És hol van?

— O-ott — válaszolta a fiatalasszony szenvtelenül, a kandalló fölé mutatva, ahol a tengerbevesztettek arcképei között Hamsun rakoncátlanok-

dott férfias, de azért pajkos, csillogószemű arcával, mintha vigasztalni akarná a többi éltebbeket szemtelenségéért, hogy ő is közéjük telepedett fiataltsága ellenére és lármát csinál tekintetével ott, ahol az öregebbek komoly szemmel tekintenek a semmibe, vagy be a szobába, ahol egykor fáradt tagjaikat melengették egy karosszékben.

— Hangó-nél süllyedtek el ők is — suttogetta Brita, — többen látták, amint Hamsun a sziget felé úszik Erik kapitánnyal, de jött egy hullám és ők meghaltak. Adhatok teát?

— Köszönöm, Brita, mennem kell, a hajóm vár odalent az öbölben — mondtam és elbúcsúztam tőle, aki új fiút, új áldozatot nevel saját testéből a tengernek, ennek a végtelen, nagyhasú állatnak, ennek a buta, szeszélyes vizióriának. Tudja, hogy áldozatot nevel és mégis megteszi, mert kell a hal és a halakat emberélettel kell megfizetni odafönt északon.

Mikor elballagtam az obeliszk mellett, s látam rajta a legfrissebb fejrátokat, megcsókoltam a kis Hamsun nevét. Ugyanazét, aki esúcsvitorláról akart valamit kérdezni egykor, s aki fölött most a zöld hullámok muzsikálnak szaladó szelek vezényletére. Beértem egy fordulóhoz, ahol az ösvényt szegélyező sziklák eltakarják a gerendaházat. Mégegyszer visszaneéztem: — Isten, aki vagy és élsz fölöttünk, áldd meg azt az aszonyt a házban — suttogettam — és fékez meg a vizeket, hogy valamikor, minél később, egy harmadik Lijthunnen-férfi halott kerüljön a kashöri temetőbe és adj jó nyugvást Hamsunnak, aki nekem akarta adni nővérkéjét. Kis Hamsun, aludj békében.

Sietnem kellett, holott elég időm lett volna akár napokig Brita mellett maradni. De bögött, ordított bennem valami megmagyarázhatatlan kín és mikor leértem a tengerhez, — Uram bocsás! — belerugtam a vízbe, amely annyi évmilliót, s annyi évmillió annyi örömet eltakarja.

* Nehéz székelésben szenvedők, különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, sipoly, szűkület — teszik az életét kellemetlenné, bélürüléseiket reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

A török-jugoszláv kereskedelmi kapcsolatok bővítése

Rómából jelentik: A Stefani iroda ismerteti az Ankarában pénteken aláírt török-jugoszláv kereskedelmi szerződést, mely szerint a Törökországból származó gyapot ellenében Jugoszlávia húst és cellulózt szállít Törökországnak. Szerepel az árucserében a törökországi gyapjuszövet és olívaolaj, míg Jugoszlávia fát, ásványi termékeket és villamosági anyagokat szállít Törökországnak.

Radu Budisteanu kultuszminiszter Balázsfalván és Kolozsváron

Bucurestiből jelenti a rádió: Radu Budisteanu kultuszminiszter erdélyi körútja során szombaton Nagyszebenbe, majd Balázsfalvára, vasárnap pedig Kolozsvárra érkezett hivatalos látogatásra. Mindenütt ünnepélyesen fogadták a minisztert a különböző egyházak és hatóságok képviselői. Balázsfalván Radu Budisteanu megbeszélést folytatott Nicolescu Alexandru görög katolikus érsekkel, valamint Papp Danila királyi helytartóval.

Kolozsváron az ünnepélyes fogadtatás után a királyi helytartóságon nagyszabású értekezletet tartott a kultuszminiszter. Az értekezleten résztvettek Tataru Coriolan királyi helytartó, valamint az erdélyi és a máramarosi román egyházak és a kisebbségi egyházak vezetői is. Az üdvözlések után Radu Budisteanu kultuszminiszter hosszabb beszédet mondott, amelyben felhívta a román egyházakat, valamint a kisebbségi egyházakat vezetőit arra, hogy továbbra is az eddigi lelkiismeretességgel dolgozzanak az ország érdekeiért.

A kultuszminiszter indítványára az értekezlet résztvevői: hódoló táviratot küldtek őfelsége a királynak.

Repatriáltak hazatérésekor készült ez az érdekes kép a saarvidéken levő Merzig állomásán. Különösen a gyermekeket vették gondozásba

Magyar gazdasági küldöttség utazott Moszkvába

Megkezdődnek a magyar-orosz gazdasági és kereskedelmi tárgyalások

Budapestről jelentik: (Magyar Távirati Iroda). Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vezetésével vasárnap délután 1 órakor a bécsi gyorsvonattal Berlinen át magyar gazdasági küldöttség utazott Moszkvába a szovjet kormánnyal való gazdasági és kereskedelmi tárgyalások céljából.

A pénzügyi amnesztia igénybevételének határnapjai

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium az adóamnesztiával kapcsolatban a következő póttutásításokat adta ki: A kereskedelmi és ipari vállalatok, amelyek nem vallották be megadózándó jövedelmeiket, akár közvetett, akár közvetlen adóról van szó, vallomást tartoznak beadni, szintugy a kisiparosok és szabadfoglalkozásúak is. A vallomások beadása a következőként történik: 1. Mezőgazdasági és házáadó, foglalkozás utáni adó, bélyeg és örökösödési illeték, autóadó és vámilleték vallomások szeptember 1-ig. 2. Fizetés és más hasonló jövedelem utáni adóvallomás augusztus 30-ig. 3. Export és import hamis bejelentéseinek kijavítását célzó vallomás szeptember 15-ig adandó be.

A japán-angol viszony romlása

A japán sajtó az angolokkal való diplomáciai kapcsolatok megszakítását sürgeti

Tokióból jelentik: Az egész japán sajtó felháborodásának ad kifejezést a japán állampolgárok londoni letartóztatása miatt és követeli, hogy a kormány nyuljon megtorló rendszabályokhoz. Az egyik lap azt követeli, hogy a kormány azonnal hívja vissza a londoni japán nagykövetet és szakítsa meg Angliával a diplomáciai viszonyt.

A japán külügyi hivatal szombaton egyébként megkapta a londoni japán nagykövet hi-

vatalos jelentését japán üzletembereknek Londonban történt letartóztatásáról. Ezek állítólag kihágásokat követtek el a külföldiekre vonatkozó rendelkezések ellen és az angol hatóságok ezért tartóztatták volna le őket. Tokió megbizta a londoni japán nagykövetet, hogy vizsgálja ki az ügyet, milyen kihágást követtek el a letartóztatottak. A Domei-iroda jelentése szerint a japán külügyi hivatal erőlyes tiltakozást szándékszik bejelenteni Londonban.

Kétszáz méteres szakadékba zuhant egy turista a Bucegi-hegységben

Borzalmas erejű vihar okozta a szerencsétlenséget

Ploestiből jelentik: Megdöbbentő turista szerencsétlenség történt az elmúlt napokban a Bucegi-hegységben. Öt buzai fiatalember, közöttük Pompiliu Alexandru hosszabb kirándulásra indultak a hegyek közé. Az öt turista a szédítő mélység fölött húzó „Braul” nevű keskeny turistaösvényen akartak elérni a „Hősök keresztjét”, amikor hirtelen beborult az ég

és hatalmas vihar támadt. Az óriási felhőszakadásban a villámcsapások egymást követték s amellettláthatatlan köd ereszkedett a vidékre. A fiatalemberek takaróikat borították fejükre, hogy megvédjék magukat a felhőszakadástól. Rémulten vették azonban észre, hogy társuk, Pompiliu Alexandru megosúszik a síkossá vált ösvényen és egyensúlyát elveszítve, belezuhan a szédítő mélységű szakadékba. A viharban segítségére sem tudtak sietni s csak akkor indultak keresésére, amikor a vihar elcsendesedett. Pompiliunak azonban ekkor már csak borzalmasan összezúzott holttestét találták meg. A fiatalember 200 méter magasságból zuhant a szakadékba.

Megromlik a hústalan napok miatt feltorlódtott húsmennyiség — számos húsmérgezési eset fordul elő

Temesvár. Saját tud. Az utóbbi időben számos húsmérgezési esetet állapítottak meg. A hatósági orvosok ezért a napokban razziait tartottak a henteseknél. A városi közegészségügyi hivatal megállapítása szerint a húsmérgezés majd minden esetben annak következménye, hogy úgy a hentesek, mint pedig a fogyasztóközönség egyrésze a hústalan napok előtt túlságosan nagy készlettel látja el magát. Megesik a háztartásokban, hogy a hústalan napok elmúltával is olyan húst fogyasztanak, amelyet régebben vásároltak s viszont vannak húsiparosok, akik a hústalan napok előtti vágásból fennmaradt készletet mérlik ki a hústalan napok után. Emellettl, különösen a magánháztartásokban, nem mindig áll kifogástalan jégvezekrény rendelkezésre s a hús időközben megromlik. A hatósági orvosok sok hentesnél nagyobb húsmennyiségeket romlotaknak minősítettek s elrendelték, hogy ezek csak szappanfőzésre használhatók fel. A városi közegészségügyi hivatal egyébként különböző intézkedést hozott, azzal a céllal, hogy megakadályozza a romlott hús forgalombahozatalát. Akiknek nincsen megfelelő hűtőkészülékük, nem vághatnak a hústalan napok előtt nagyobb mennyiségben állatot, vagy pedig kötelesek a húst a városi hűtőkamrákban elhelyezni. Az érdekelt hentesek viszont a hatósági orvosok eljárása ellen tiltakozást jelentettek be; tekintettel arra, hogy bizonyos húsmennyiségeket szappanfőzésre rendeltek, ezáltal megkárosodva érzik magukat a húsiparosok. Ezek a húsmennyiségek kőszódával való behintés által váltak a fogyasztás céljaira hasznavehetlenné. A húsiparosok kártérítési keresettel akarnak fellépni.

39.000.000

Lej

Ime, az összeg ami szétosztásra kerül az

Állami Sorsjáték huzásán

Augusztus 15. - én

Huzási terv:

Állami Sorsjáték (Matcă)

Osztható nyeremények		Összesen
nyeremények		
2	1.000.000	2.000.000
3	700.000	2.100.000
4	600.000	2.400.000
5	500.000	2.500.000
6	400.000	2.400.000
7	300.000	2.100.000
8	200.000	1.600.000
10	100.000	1.000.000
45	40.000	1.800.000
210	10.000	2.100.000
15000	800	12.000.000
15300		32.000.000

U.F.C.R. Sorsjáték (Anexă)

Oszthatatlan nyeremények		
nyeremények		Összesen
100	10.000	1.000.000
400	3.000	1.200.000
4000	400	1.600.000
16000	200	3.200.000
20500		7.000.000

David O'Connell harca Irország szabadságáért

Az ir nép történelme: évszázados küzdelmek a pusztá létért

Az ir nép életében az ösöktől hagyományozott katolikus hithez való hősies és áldozatos ragaszkodásnak éppen olyan nagy jelentősége van, mint a politikai függetlenségért folytatott küzdelmeknek. A nemzeti és vallásos cél az ir nép gondolkodásában egy szétválaszthatatlan eszmévé forrott össze. Ennek a csodálatos egységnek, a hit és a népiség egységének megtestesítője volt David O'Connell, akinek 165-ik születési évfordulóját ünnepelte most az ir nép. Irország felszabadulására irányuló törekvései gyökerénél mély vallásos indokok állottak és népének vallási szabadságáért vívott küzdelmében népe iránti nagy szeretete vezérelte.

O'Connell életének művét csak úgy lehet megérteni, ha Irország szenvedésekkelteli történelmét főbb vonásaiban ismerjük. Irország tudvalevőleg egyike a legrégebb keresztény országoknak. Megtérése az 5. században történt, de már a 6. századtól kezdve 2 „Szentek Szigetének“ nevezik virágzó vallásos élete miatt, amelynek központjai híres kolostorai voltak. Hatalmas misszionárius erő sugárzott akkor szét Irországból: ir szerzetesek és hit hirdető püspökök térítették meg Britannia északi részét és a kontinens sok népét, köztük a német népet is. Azonban nem sokáig tartott ez a virágzó egyházi élet. 795-ben megkezdődnek a dánok és a norvégok rablóhadjáratai az ir sziget ellen. 1171-ben megkezdődik Irország leigázása az angolok részéről és ezzel megkezdődött az ir nép nagy történelmi szenvedése is.

Már a kezdetben arra törekedtek az angolok, hogy a meghódított országban minden földbirtokot elvegyenek az őslakoságtól, hogy a földművelőket jobbágyorsra juttassák és az ir nyelvet kiirtsák. Amíg az angolok is katolikusok voltak, az írek a pápához folyamodhattak és ennek a segítségével legalább a véres üldöztetéstől mentek voltak.

Megkezdődik a szenvedés

A helyzet egy csapásra megváltozott, amikor VIII. Henrik Angliát elszakította az Egyháztól és nemzeti egyházat alapított. Irországba nagy tömegekben telepítettek anglikánokat. Az ir parlament, amelybe erőszakosan bevándorolt angolokat választottak, elismerte 1536-ban VIII. Henrik egyházi fensőbbiségét. A katolikus egyházat megfosztották jövedelmétől, a templomokat meggyalázták, lerombolták, vagy eltulajdonították. A nép azonban Cromer György érsek vezetésével hű maradt hitéhez. 1560-ban Erzsébet királynő Irország számára is kimondotta az anglikán államegyház létesítését. Ez azt jelentette, hogy a katolikus íreknek meg kellett jelenniük az anglikán istentiszteleteken és súlyos adókat kellett fizetni az államegyház javára. David O'Connell életrajzírója, Reihold Baumstark így írja le az írek akkori szenvedéseit:

„Erzsébet államférfiai azzal a hideg és jól átgondolt elhatározással akarták Anglia irországi hatalmát megalapozni, hogy az utolsó ir férfit és nőt is kiirtsák. Az ország kipusztítása, a földművelés tönkretétele, a juhtenyésztés megszüntetése, emberek legyilkolása nem- és kórkülönbség nélkül: ezek voltak azok az eszközök, amelyekkel Erzsébet a polgári és vallási szabadság nevében Irországban el akarta érni céljait. A szerencsétlen, életlehetőségeitől megfosztott és nagy tömegeiben éhhalálra ítelt nép kétségbeesett felkelésekkel védekezett, azonban Anglia hatalmas volt, Irország gyenge, Spanyolország segítségét a vihar szétszórta és így a legyőzött ország vérezve hullott győzője lábai elé. Az angol történetírók is elismerik, hogy az ir népet teljesen felmorzsolta a fegyver, az éhség és a pestis. Erzsébet királynő csak akkor nyugodott meg, amikor azt jelentették neki, hogy Irországban az emberek sírokból kikapart hullák húsával élnek.“

Az ir földbirtokok korlátlan eltulajdonítása csak tovább folytatódott I. Jakab és I. Károly uralkodók alatt. Amikor 1641-ben a kétségbeesett ir nép véres felkeléssel akart könnyíteni igáján, Cromwell Oliwer az addigi üldözéseket meghaladó kegyetlenséggel fojtotta el ezt a felkelést. A katolikus lakosság egy harmadát gyilkolták le ekkor. Még a gyermekeket és a csecsemőket sem kímélték. 80 ezer írt Nyugat-Indiába hurcoltak, ahol ezek hat év alatt mind elpusztultak. A földjeiktől megfosztott ir parasztokat Connaught terméketlen tartományba szűfolták össze. II. Jakab enyhített a vallási üldözésen. Amikor megfosztották trónjától,

Irországba menekült és ezek segítségével akarta visszafoglalni trónját. Az ir hadsereget azonban legyőzték.

1691-ben a limerick-i egyezményben az ir katolikusoknak szabad és akadálytalan vallásgyakorlatot biztosítottak. Azonban, hogy tartotta meg Anglia ezt az egyezményt? — írja Baumstark említett művében.

„Bevezette azokat a büntetéseket, amelyek az északamerikai szabadságharc idejéig elviselhetetlen süllyal nehezdedtek az ir népre.“

Katolikus ir nem adhatott hozományt leányának és nem végrendelkezhetett. Ha a családban az egyik fél anglikán volt, erre tartozott minden gyermek vallásos nevelése. Ha katolikus szülők egyik fiúgyermeke anglikán hitre tért át, megkapta szülei egész vagyonát. Ha katolikus vásárolt egy darab földet, az anglikán törvényes joga volt a földbirtokot kártalanítás nélkül elvenni. Ugyanaz állott akkor is, ha katolikus ajándékozás, házassági szerződés vagy örökösödés útján szerzett földet. Katolikusnak nem lehetett öt fontosnál drágább lova. Katolikus nem lehetett tanító. Aki ez ellen vétett, hazasárlásért ítélték el. Aki gyermekeit katolikkal taníttatta, akár külföldön is, elvesztette minden jogát jelenlegi és jövőendő vagyonára vonatkozólag. Katolikusnak nem lehetett semmiféle politikai joga, nem léphetett hivatalba és a hadseregbe. Azt az anglikán férfit, aki katolikus nőt vesz feleségül és gyermekeit átengedi, a katolikusokra érvényes bánásmódban részesítik. A katolikus vallás hirdetését és gyakorlását, a szerzetességet és pap-ságot száműzetéssel büntették, visszaesés esetén pedig halálbüntetéssel. Mindezek mellett az ir bér-lőknek a bérleti szerződés után fizetett tizeden kívül súlyos milliókat kellett az államegyház javára adó címén fizetni, nyomorúságos életükből kellett kisajtolni azoknak az anglikán érsekeknek, püspököknek és prédikátoroknak javadalmazását, akik hívek és hivatal nélkül élőködtek az ir népen, vagy külföldön szórták az írek verejtékes garasáiból összegyűlt pénzt. Ilyen körülmények között minden évben sok ezer ir pusztult el.“

A 18. század utolsó harmadában Anglia külpolitikai nehézségei folytán és a korai romantizmus hatására olyan helyzet állott elő, amely, ha nem is változtatott lényegesen az írek helyzetén, mégis lehetővé tette, hogy három nagy kérdésüket: az államegyház kényszerítől való szabadulás, az ir föld visszaeszerzése és az önkormányzat kérdését tárgyalják. Az ir népnek olyan hatalmas vezére támadt, amelynek hangját nem lehetett többé elfojtani és amelynek szavára az egész ir nép egy emberként mozdult meg. Ez a vezér volt David O'Connell.

David O'Connell fellépése

Régi katolikus családból származott. Az észak-franciaországi Saint Omér jezsuita kollégiumban tanult. Ügyvédi pályán működött, vagyonot szerzett és népszerűsége tette szert. Első célkitűzése a jogfosztott és leszegényedett ir katolikusok felszabadítása volt. Kitérő szónoki tehetségével népgyűléseken rázta fel az ir népet. A szervezkedésben azonban mindig megmaradt a törvényesség alapján.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót

BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszázézer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

Oly nagy volt a tömegre gyakorolt hatása, hogy népe „Dávid királynak“ nevezte el. Ez a férfi azonban schasem élt vissza kiváló képességeivel. Hogy a mozgalomnak megfelelő keretet adjon, O'Connell egyesületekben tömörítette a katolikusokat; ezeket az egyesületeket az angolok sokszor feloszlatták, de O'Connell mindig újabb és jobb formában állította vissza őket.

1813-ban Anglia félmegoldásra szánta el magát. A katolikusok felszabadítását olyan feltételekhez kötötte, amelyek tulajdonképpen a londoni kormánytól való teljes függést jelentették. Így: a pap-ság állami fizetése, vétőjog a püspökök kinevezésénél stb. A küzdelmek során feszültség támadt az ir és az angol katolikusok között. O'Connell 1816-ban helyreállította az egységet, sőt az anglikán íreket is megnyerte mozgalma számára. 1826 és 1828 között érte el O'Connell szabadságmozgalma a tetőpontját. 1828-ban képviselőnek választották meg. A szegény ir bérlők mind részavaztak, pedig anglikán földbirtokosaik teljes anyagi megsemmisítésével fenyegették őket. Csak O'Connell kiváló képességei és Angliának polgárháborútól való félelme magarázza meg, hogy a parlament a felszabadítási törvényt nagy kényszeredetten elfogadta és IV. György király még kényszeredettebben aláírta 1829 április 13-án.

Életének hátralevő részében O'Connell a saját ir parlamentért, az önkormányzatért és az ir földért harcolt. Habár mozgalma az egész ir nép magáévá tette — 100—200 ezer ember vett részt egy-egy gyűlésen és a tarai nagy összejövetelen 1843-ban a londoni „Times“ szerint egy millió ember vett részt — nem tudott sikert elérni. 1844-ben az angolok államellenes bűncselekmény címén letartóztatják és bebörtönözik. A börtönből az alsóházhoz fellebbezett. Ez felmentette és kiszabadulása után népe osztatlan diadalujongással fogadta. A börtön azonban megtörte erejét. Az 1846—47. évi nagy irországi éhínség nagyon megpróbálta lelki ellenálló erejét. 1847-ben Rómába akart utazni a pápához, de útközben Genuában meghalt.

Utolsó szavai ezek voltak: „Testem Irországté, szívem Rómáé, lelkem a mennyországé!“

A protestáns Bluntschli így jellemzi: „A történelem aligha mutathatja fel a békés népszerűnek hozzáfogható példaképet. Megmaradt végig magánélete egyszerűségében, mégis királyi tekintélye volt.“

Irország még utána is sokat harcolt a szolgátság utolsó láncainak szétszakításáért, de az eredmény sohasem vált volna lehetségessé David O'Connell életének műve nélkül.

Dr Uhlhorn Gerő.

A nyugdíjakat is emelni fogják (?)

Csikszereda. Saját tud. A július havi nyugdíjilletmények már mindenhol kifizetésre kerültek. Mivel augusztus hó 1-től kezdődőleg a közalkalmazottak már a június 8-iki egységsítő törvény szerinti illetményeket kapják, — amint illetékes pénzügyi körökből értesülünk. — valószínű, hogy az Általános Nyugdíjpénztár, ebből előálló többletjévedelmeinek arányában a nyugdíjakat is emelni fogja. Tudni kell ugyanis, hogy minden közalkalmazott fizetésének tíz százalékát a nyugdíjalapnak köteles fizetni s ezenkívül minden fizetésemelkedésnél a régi és új fizetés közti különbséget felét.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KAROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900. félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér. — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekszámtánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi szél, délután több felhő, néhány helyen kisebb záporosó lehet, a hőmérséklet emelkedik.

HAVAZOTT PREDEALON. Predealról jelentik: Két nap óta a Predeal környékén téliesre fordult az időjárás. A hőmérséklet plus 6 fokra szállt alá. Ónos eső esik az egész vidéken és a magas hegyekben havazik. A bucegi hegység csúcsait vastag téli hótakaró borítja. A „Dor” csúcsán levő időjárásjelző állomásán vasárnap minusz 4 fokot mértek. Újabb jelentés szerint a hőmérséklet emelkedése várható.

NEM VIRÁGZOTT AZ IDÉN CSIKBAN AZ AKÁC ÉS HÁRSFA. Csikszereida. Saját tud. „Kétszer nyílik az akáca virága...” — mondja a magyar néma. A népi lélekből fakadó lírai megállapítás, sajnos, Csikban az idén nem vált be. Mintha ebben a zürzavaros világban a természet is kikölkent volna megszokott rendjéből: Csikban az idén nem virágoztak az akácok és hársfák. Így, hogy ismét némaszóval éljünk: nem volt „tele a város akácvirággal...” Természetes, hogy az akác és hársfavirágok hiányát németek a szerelmes szívek, de a méhek is megérezték, hisz ezek a virágok szolgálták a legfinomabb és legillatosabb mézet. Mindenesetre feljegyzésre érdemes jelenség ez is. A szokatlanul hideg, esős időjárás így tehát nemcsak a gyümölcsstermésben, hanem közkedvelt fánk virágtermésében is nagy kárt tett.

Szalontán tilos éjjel 1 órától reggel 4 óráig az utcán járni. Nagyszalontáról jelentik: A rendőrség ismétellen közli: Éjjel után 1 órától reggel 4 óráig tilos az utcán járkálni, ezalatt az idő alatt csak: vonattal hagyhatja el valaki a várost. Ha valaki mégis megpróbálna akár gyalog, akár kocsival a közlekedést, megakadályozzák ebben a tervében és eljárás indul ellene.

Olajhiány Caracalban. A Carentul jelentése szerint Caracalban az üzletekből és a piacról teljesen eltűnt az itteni lakosság fő-élelmicikke: a napraforgó olaj. Az olajhiányért az üzérkedni akaró nagykereskedőket teszi felelőssé a fővárosi lap.

Polgári egyének nem viselhetnek kaki színű ruhaneműt. Bucarestből jelentik: A „Seara” közli: A nemzetvédelmi minisztérium királyi dekrétum alapján a következő rendeletet adta ki: 1. Kaki színű, katonai szövetekből és vásznakból készített ruhaneműket csupán a tényleges szolgálatot teljesítő katonák viselhetnek. Az ilyen színű ruhaneműket tartalékosok csupán gyakorlati idejük alatt hordhatják. A kiképzésre behívott katonai előképzősök is viselhetnek kaki színű ruhaneműket. 2. Az esős cikelyben meghatározott személyeken kívül tilos mindenki más számára a katonai egyenruhához hasonló kaki színű szövetekből, illetve vásznakból készült ruhaneműben való megjelenés. 3. Azok, akik a jelen törvény 2. cikkelyét megszegik, 15 naptól 3 hónapig terjedhető fogházzal és 2 ezer leitől 30 ezer leig terjedhető pénzbírsággal büntethető. A bíróság a ruhaneműek elkobzását is elrendeli. 4. A 2. cikkelyben megjelölt személyeknek a jelen törvény életbeléptetésétől számított 30 napi türelmi idő áll rendelkezésükre, kaki színű ruhaneműik kicserélésére.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Megilletődött szívvel köszönetet mondunk mindazoknak, kik forrón szeretett Kornélkánk elhunytá alkalmából szentmise-felajánlásokkal és a gyászmisén való közös imával enyhítették fájdalmunkat. Ugyanezen helyen fejezzük ki mély hálánkat mindazok iránt, akik együttérzésükről személyes megjelenésükkel, írásban és előszóval tettek tanúbizonyságot. *Ulferth-család.*

A MONTREALI POLGÁRMESTER NEM AKAR KATONA LENNI. Montrealból jelentik: A kanadai sajtó közli Houde montreali polgármester letartóztatását. A polgármestert azért tartóztatták le, mert nem engedte magát a sorozási lajstromba fölvenni. Ezzel súlyosan vétett a kanadai kormány rendelkezéseinek szelleme ellen.

A MAGYARORSZÁGI SAJTÓ A ZSIDÓK VISSZAVÁNDORLÁSA ELLEN. Budapestől jelentik: (Centropa-Press) A Transkontinent sajtóiroda jelentése szerint a magyarországi sajtó erőyes hangon állást foglal azoknak a zsidóknak a visszavándorlása ellen, akik annakidején a zsidótörvény bevezetésekor elhagyták az országot s most a demokráta államokból ismét Magyarországra akarnak szivárogni. A lapok főként az ellen tiltakoznak, hogy ezek a nem-kívánatos elemek ismét meg akarják mérgezni a magyar közvéleményt a Belgiumban, Hollandiában és Franciaországban átélte állítólagos „borzalmas” élményekkel.

Tizenhat beszarabiai menekült diákok helyezték el a csiksomlyói árvaház épületében. Csikszereida. Saját tud. Az Ortodox Román Nőszövetség helybeli szervezete bejelentette a menekülteket segélyező központi bizottságnak, hogy hajlandó mintegy husz személyt (iskolással és élelmézzel ellátni a beszarabiai és bukovinai menekült lakosság köréből. A bizottság tizenhat diákok jelölt ki ideiglenes elhelyezésre. A diákok már meg is érkeztek. Az állomáson Lázárescu rendőrbiztos fogadta őket, majd kikísérte Csiksomlyóra, ahol az árva- és szeretetház épületében helyezték el. A Nőszövetség rendszeres havi gyűjtéssel hozza össze a diákok élelmézzel költéséit.

Erősödik Angliában az antiszmitizmus. Bucarestből jelentik: A „Seara” című lap német lapjelentéseket közöl, melyek szerint London déli negyedeiben számos antiszemita röpiratot terjesztettek. Emiatt a londoni főrabbi az angol belügyminisztériumban tiltakozást jelentett be. A főrabbi véleménye szerint a röpiratok tartalma hozzájárul a zsidók elleni gyűlölet növeléséhez, mivel nekik tulajdonítja a felelősséget a háborúért s az angol birodalom veszélyes helyzetért. A „Daily Mirror” szerint a főrabbi közölte a belügyminiszterrel, hogy az antiszemita mozgalom elérése ellentétben áll az Anglia és a cionista szervezetek közötti megegyezéssel.

LEZUHANT EGY LÉGTORNÁSZNÓ A BUDAPESTI NAGYCIKUSZBAN. Budapestől jelentik: A Fővárosi Nagycirkusz szombat esti díszelőadásán Esszenski Antanle légtornászról a kifizetett kötélen tornászmutatványokat végzett. Közben eddig ismeretlen okból a mélységbe zuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

A kilencedik ...

Nagyvárad. Saját tud. Nyolc apró gyermek szösze feje kíváncsiságra vette körül vasárnap délelőtt a nagyvárad-ríti református templomban ... Nagy és érdekes esemény történt itt és az ő kis világuk számára kissé érthetetlen is. Kilencedik testvérüket egy jószágosarcú asszony tartotta ... és mögöttük ott állt komoly, öntudatos, boldog arccal az édesapa.

A kilencediket most keresztelték. Nem selyempaplanos ágyban született, hanem Ujlaki Lajos gyárimunkás egyszerű házában, de drága ígéretével szolgált annak, hogy magyar népünk mostoha életviszonyok között is biztatban szaporodik. A szegény munkáscsalád kilencedik gyermekének keresztelője ezért ünnepszámba ment a régi paróchián. A derék és áldozatkész férfi- és nőszövetség vállalta a keresztelő szerepét és nevükben dr. Szabó Lajosné, elnöknő, Nagy Lászlóné és Deák Ferencné munkavezetőkkel együtt tartotta keresztvíz alá a kis ünnepeket leánykát. Dr. Szabó Lajos lelkész végezte a keresztelési szertartást, mely előtt szívhez szóló beszédet mondott. A keresztelőn részt magának a Magyar Népközösség nagyvárad-i tagozata is, melynek nevében Arvay Árpád főtitkár mondott beszédet és egyben átnyújtotta a Népközösség pénzájándékát az arra igen rászoruló munkásszülőknél. A sokgyermekes, derék magyar család iránt ez alkalomból az egész régi körzet szeretete igen melegen nyilvánult meg.

A nagyvárad-i német konzul nyilatkozata

Ludwig Schuster ezredes, nagyvárad-i német konzul az alábbi levelet intézte lapunkhoz:

Nagyvárad, 1940. augusztus 3.

Mélyen tisztelt Főszerkesztő úr!

Tudomásomra jutott, hogy a városban olyan hírek terjedtek el, mintha én Tataru királyi helytartó ur itt-tartózkodása alkalmával Excellenciájának iratát nyújtottam volna át az itteni németek aláírásával.

Hogy minden félreértésnek elejét vegyem és ennek a mendemondának véget vessek, szükségesnek látom ezt a híresztelést, — amely olyanoktól származik, akik kellemtelenséggel akarnak okozni nekem — határozottan megcáfolni.

Midőn e soroknak az Önök lapjában való szíves közléséért köszönetemet fejezem ki, maradok

teljes tisztelettel

LUDWIG SCHUSTER, ezredes,
német konzul.

Díjtalan vízum és menetdíjkezdvények az Őszi Bécsi Mintavásár látogatóinak. Az Őszi Bécsi Mintavásár látogatói a következő menetdíjkezdvényben részesülnek: Német Birodalmi Vasutak 60%, Bulgária 50% a visszautazásnál, Görögország 25%, Jugoszlávia 50% a visszautazásnál, Cseh-Morva protektorátus 25%, Románia 50% a visszautazásnál, Svájc 25%, Szlovákia 25%, Magyarország 33%. A Duna Gőzhajózási Társaság 25-50% kedvezményt ad. A német beutazási vízumot díjtalanul kapják a vásár látogatói. A látogatóknak legkésőbb augusztus 10-ig kell jelentkezniük a Bécsi Mintavásár képviselőleténél, Bucaresti, Str. Caimatei 16, telefon 5.25.33.

ZSEBRÁDIO — HANGSZÓRÓVAL.

Moszkvából jelenti az Eventpress: Az orosz fővárosban ugynevezett zsebrádiót állítottak elő, mely hangszórával is fel van szerelve és nem nagyobb, mint egy zsebró. Az új géppel folytatott kísérletek teljes sikerrel jártak.

Szlovákiában korlátozták a szeszitalok árusítását. Pozsonyól jelentik: (Centropa-Press) A Transkontinent sajtóiroda jelentése szerint Medricky szlovák gazdaságügyi miniszter a belügyminisztériummal egyetértve, azonnali hatályú elrendelte a zsidó kávéházak, vendéglők és kocsmák bezárását. Ezenkívül az egész ország területére elrendelték, hogy este 9 óra után és vasárnap déli 12 óráig tilos szeszitalokat kiszolgáltatni.

EGY ZENEFŐISKOLAI TANÁR ÉS FELESÉGE TRAGÉDIAJA. Genéből jelentik: A Luganói-tó Olaszország felőli partján a víz női holttestet vetett ki. A tavon később a svájci területen, gazdátlan csónakot találtak. A nyomozás megállapította, hogy a csónakban ketten ültek: Studer Oszkár zenetanár és felesége. A feltevés szerint mindketten a vízbe fulladtak. Studer egyideig a budapesti zeneművészeti főiskolán volt tanár. Hubaynak munkatársa volt, majd Genfben, Zürichben működött mint zeneművészeti főiskolai tanár. 1936-ban magas magyar kitüntetést kapott. A tragédia részleteit még teljes homály fedi.

Elfogták az aradi liceum betörőjét. Aradról jelentik: Körülbelül fél évvel ezelőtt észrevették a Moise Nicoara liceum pénztárában, hogy nagyobb összeg hiányzik. Három hónappal később újabb betörés történt a pénztárba, majd két héttel ezelőtt ismét. A betörők összesen 380 ezer leit vittek el. Hosszas nyomozás után sikerült elfogni a betörőt Todor Mihály személyében, aki az intézet laboránsa volt. A fiatal ember mindent bevallott. Elmondotta, hogy a három esetben valóban ő tört be a Moise Nicoara liceum pénztárába. Ugy az iroda, mint a vasszekrény ajtajához kulcsot csiníaltatott és minden esetben észrevétlenül sikerült a pénztárt megdézsmálnia. Arra rendkívül ügyelt, hogy áruló nyomot ne hagyjon maga után. Az így eltulajdonított összegeket részben Aradon és a szomszédos Temesváron, részben pedig Bucarestben elmulatta. Megmotozása alkalmával 16 ezer leit találtak nála, mindössze ennyi maradt meg a közel 400 ezer leiből. Szombat délelőtt a tettest a Moise Nicoara liceumba vitték, ahol Rădulescu csendőrezredes és a nyomozásban résztvevő többi hatósági közeg előtt lejáratták vele a betöréseket.

Temetés. Kiss Juliska hosszas szenvedés után 36 éves korában meghalt. Temetése kedden délután 4 órakor lesz az Avram Iancu-utca 22. számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”).

Lazarescu püspök legközelebb új székhelyére költözik

Temesvár. Saját tud. Nemrégiben megalakították a temesvári görögkeleti román püspökséget s a Diaconovici Loga-köruton, mint jelentették, két villát vásároltak a püspöki palota s a szentszék céljaira. Ennek a két épületnek megfelelő átalakítása most van folyamatban. A püspöki palotának szánt épületben házikápolnát is emeltek, amelyre, kívülről nézve, a keleti oldalon alkalmazott kereszt is figyelmeztet. Miután a két villa a régi vársáncok területén épült, a laza föld miatt a kerítéstartó oszlopokat is át kellett építeni, úgy hogy külső és belső munkálatok egyaránt szükségesek voltak. Természetes, hogy a jóformán naponta lecsapódó esőzés meglehetősen késleltette a munkálatok menetét, mindamelllett, hogy a kiadott utasítások értelmében, ezeket sürgősen kellett volna elvégezni. Hiszen már július 20-ára volt kitéve Lazarescu Vasile dr karánsebesi püspöknek temesvári román püspöki méltóságba való beiktatása, amelyet aztán elhalasztottak. Lazarescu püspök a minapi román egyházmegyei zsinat ülése alkalmával személyesen is meggyőződött az átalakítási munkálatok menetéről, s hir szerint, ezek befejeztével haladéktalanul Temesvárra költözik át. Az átalakítások, mintegy három hét múlva fejeződnek be. A román püspöki palota átalakítási munkálatai közt szerepel két vendégszoba megfelelő átalakítása is, meleg és hideg vizet szolgáltató vízvezetési berendezéssel. Egyébként a készülékben lévő román katedrális körül is megindultak a munkák. A katedrális külsőleg, egynéhány lépcsőfeljáraton s kisebb munkákon kívül elkészült, belső kiképzésén is most dolgoznak. Kívül, a lépcsőfeljárókat készítik s néhány nap óta az épület körüli terepet egyengetik s rendbehozzák. Erre a munkára katonai előképzős ifjakat vezényeltek ki, akik serényen dolgoznak.

Emelkedő irányzat a nagyváradai piacon

160 lei egy kiló teavaj

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon jó közepes felhozatal mellett tartottak voltak az árak. A zöldségpiacon egyes cikkek ára a készletek csökkenése miatt emelkedett. Meglepő, hogy a paprika és a paradicsom — amelyeknek az ára az elmúlt évben ebben az időszakban érte el a minimumot — most továbbra is tartott. A gyümölcspiacon szintén tartottak az árak, egyedül a sárgadinnye és a vörös szilva olcsóbbodott. A tejpiacon, bár nagy volt a felhozatal, az árak mégis emelkedtek. Mint az elmúlt héten előre jeleztük, a teavaj kilónkénti ára 160 leire emelkedett. A baromfipiacon továbbra is tartottak az árak.

Részletes beszámoló a következő:

Zöldségpiac. Nagy felhozatal. Levesbevaló zöldség csomója 3-4, vöröshagyma csomója 2-3, fokhagyma 2 fej 3-4, zöldbab kg 2, zsenge szemesbab literje 16-18, csövesborsó kg 18-20, káposzta fejenként 5-8, kelkáposzta fejenként 4-6, karfiol fejenként 10-15, saláta fejenként 2-3, spenót kg 16-18, karaláb db 1, zöldpaprika töltenivaló kisebb drb 1, nagyobb drb 1,50, erős paprika párja 1, paradicsom kg 16, 18, 20, kékparadicsom db 3-4, csöves kukorica cövenként 1,50-2 lei.

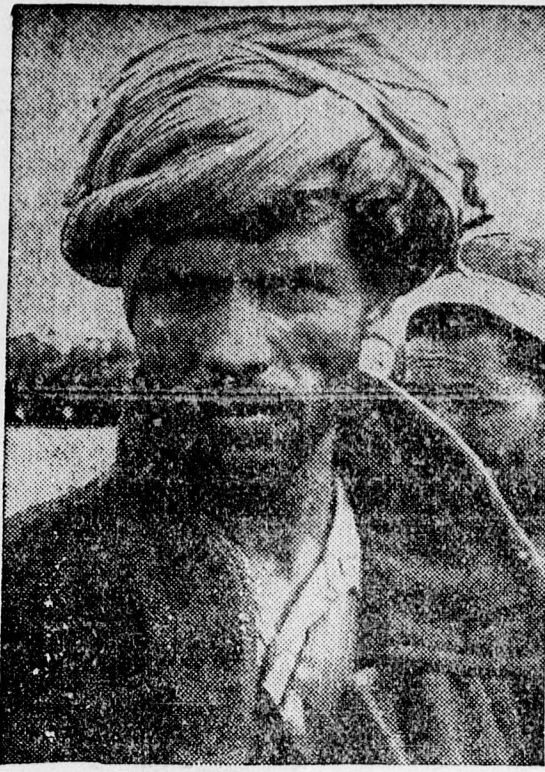
Gyümölcsiac. Közepes felhozatal. Legnagyobb volt a kínálat vörösszilvából. Vörösszilva kg 7-8, kőkényiszilva kg 7-8, befőzni való szilva fajta szerint kg 12-16, ringlőszép kg 25, tengeribarack kg 18-20, gyengébb minőségű kajszin barack kg 20-25, szép kajszin kg 35-40, őszibarack kg 40, szép francia barack kg 50-60, nyári borizú alma kg 15, cukorkörte kg 20, szajkóörte kg 18-20, málna kg 20-28, ribizke kg 18-20, sárgadinnye kg 16, dió kg 24-26, citrom db 6-7 lei.

Tojás párja 4-4,50 lei.

Tejpiac. Nagy felhozatal. Tej literje 7, tejföl literje 30-36, tehénturó kg 24-28, juhturó kg 50, gomolya kg 50-55, falusi vaj nem volt a piacon. A viszontelárusítók ma terjesztették elő a város ármegállapító bizottsága elé új árjegyzéküket, amelyben a következő árak megállapítását kérték: teavaj kg 160, főzővaj kg 120, juhturó kg 60, tehénturó kg 36, tejföl literje 40, gomolya kg 70, tejszín literje 50 lei. A viszontelárusítók már hétfőn ezeken az árakon árultak — így a vaj az utóbbi évek alatt a legmagasabb árat érte el; arra hivatkoznak, hogy Pészarabia és Bukovina elfoglalásával, Erdélynek kell el látni vajjal az ókirálysági piacokat is.

Baromfipiac. Közepes felhozatal. A rántani való csirke párja 50-80, tyúk db 60-70, fiatal ruca párja 70-80, pecsenyének való ruca párja 90-120, sovány liba db 90-130 lei.

Hálpia. Gyenge felhozatal. Körösi hal kg 40, nagy harcsa és csuka kg 120, potyka kg 60 lei.

Fogságba esett jellegzetes arcú mohamedán katoná

A kenyérbélyegnek mezőgazdasági bélyeggel való helyettesítését javasolják a pékek

Temesvárról jelentik: A kenyér- és lisztellátás kérdésének legutóbbi megvitatása alkalmával a temesvári pékiparosok új indítvánnyal állottak elő, amely szerintük, más előnye mellett, a kenyér olcsóbbodását eredményezné. A pékiparosok azt javasolják, hogy a jelenlegi kenyérbélyeg helyett általánosan kötelező mezőgazdasági bélyeget vezessenek be. A javasolt mezőgazdasági bélyeget épügy minden iratnál, beadványnál, állami bevételnél kötelező módon alkalmaznák, mint ma a repülőbélyegeket. A befolyó összeget a buzaértékesítési alap javára fordítanák, amelynek jelentős mértékben megnövelné anyagi segélyforrását. Köztudomású, hogy jelenleg az állam által folytatott buzaértékesítési és árjavító akció legnagyobb akadályát éppen a rendelkezésére álló anyagi eszközök elégtelensége képezi. A javasolt mezőgazdasági bélyeg által követett módon az egész ország lakossága hozzájárulna a buzaárak megjavításához, egyben azonban saját hasznára fizetné a mezőgazdasági bélyeget, mert általa olcsóbb kenyérhez jutna. A gabonaértékesítési alaphól ugyanis a vásárló szövetkezetek a termelőknek magasabb árat fizetnek, de a malmoknak, illetve a pékiparosoknak olcsóbban adnák a búzát és így lehetővé válnék a kenyér olcsóbb áron való forgalombahozatala is. A különbözetet a vételár és az olcsóbb eladási ár között a gabonaértékesítési alaphól fedeznék.

Javaslatuk támogatására a pékiparosok felhózták, hogy az újfajta bélyeg bevezetésével előrölhetnék a kenyérbélyegellenőrzést, amely ma valóságos csapást jelent a pékiparosok számára és amelynek gyakorlati végrehajtása ugyszólván lehetetlen. Az ellenőrzés hatalmas állami apparátust igényel, amely csak az állam kiadásait növeli anélkül, hogy a kérdést kielégítő módon megoldaná. A temesvári pékiparosok elhatározták, hogy nagyjelentőségű indítványukat írásban is az illetékes minisztérium elé terjesztik és az emlékiratot bizottság viszi le Bucurestibe.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS

A sebisi (jud. Arad) római katolikus egyházközség pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

Kántortanító kötelessége osztályon osztály vezetése, kántori teendők végzése és dalárda vezetése.

Javadalma: havi 2200 lei készpénzben, államszegély és stóla; négyszobás lakás mellék-helyiségekkel, kerttel és nyolc hold szántóföld.

Pályázati határidő augusztus 15.

Állás szeptember 1-én foglalandó el.

Egyháztanács.

ATLETIKA

Nagyvárad atlétanő sikere az országos női atlétikai bajnokságokon

Oláh Irma (Esta-Sun) kitünő eredménnyel Románia magasugró bajnoknője lett

Brassóból jelentik: Brassóban nagy érdeklődés mellett tegnap döntötték el az országos női atlétikai bajnokságokat. A verseny, mint előre nem várt küzdelmeket, s ezzel szép eredményeket hozott. Az országos atlétikai verseny legnagyobb meglepetését és legnagyobb tehetségének Oláh Irma a nagyváradai Esta Sun kitünő atlétanője mutatkozott. Oláh Irma 141 centiméteres ugrásával Románia ezévi női magasugró bajnoknője lett. A brassói verseny részletes eredményei a következők:

100 méteres síkfutás: 1. Rhein SSG Brassó 13.02, 2. Mojesch G. 13.5, 3. Mesch 1.7.

80 méteres gátfutás: 1. Csák Ildikó KAC 13,9, 2. Bärlea 14.5, 3. Manchen 15.4.

80 méteres síkfutás: 1. Bördak SSM 2.30 (Román rekord.) 2. Lager SSG 2.52, 3. Gál Iona KAC 2.54.

4x100 méteres staféta. 1. SSGS, 2. SSGB, 3. KAC.

Magasugrás. 19 induló. 1. Oláh Irma Esta Sun 141 cm, 2. Barthelmie SSGB 138 cm, 3. Fink SSGS 138.

Távolugrás. Meta SSGB 4.72, 2. Treiball SSGS 4.64, 3. Hekker 4.62.

Súlydobás. 1. Ongert SSGS 9.91, 2. Artschofen 9.76, 3. Fink 9.74.

Diszkoszdobás: 1. Ongert 28.34, 2. Artschofen 26.39, 3. Medrea 25.64.

Méltán mondhatjuk, hogy Oláh Irma a tehetséges fiatal várad atlétanő volt a verseny meglepetése, mert a legjobban értesült sportkörökben is a kolozsvári Csák Ildikót tartották a magasugrás biztos esélyesének. Senki sem gondolt arra, hogy egy fiatal várad atlétanő, akinek ez a verseny az első nyilvános versenye s akinek nevét nem igen emlegették még a sportlapok — meglepetést okozhat s a legelső versenyén megszerzi magának a román bajnokságot.

Oláh Irma teljesítménye egyben a legnagyobb elégtétel a kevésszámú, de anélkül kitünőbb képességű várad atléták számára. Pálya nélkül, támogatás nélkül — csak néhány ügybuzgó sportember támogatása mellett folytatják edzéseiket — s csak akkor vesznek tudomást róluk a várad ügyvezetett sportkörök, amikor lidegenből egy-egy kitünő eredménnyel hazatérnek. Krupka és Kiss nemzetközi viszonylatban is kitünő atléták — s Váradon még pályához sem jutnak — s Oláh Irma is csak azért szerzett dicsőséget a várad színecnek, hogy idehaza majd hamarosan elfelejtsék s hogy sokatígérő képességeit ne tudja tovább fejleszteni? Valahogy nem jól van ez így...

Gállt megverték a maraton bajnokságon

Portareanu az országos bajnok

Brassóból jelentik: Ugyancsak tegnap bonyolították le Brassóban az országos maraton bajnokságot is. A bajnokságot 10 induló közül óriási küzdelem után Portareanu nyerte, a 39 éves, többszörös maraton bajnok Gáll előtt. 1. Portareanu (Stadiul Roman) 2.51.6 óra, 2. Gáll (Brassó) 2.51.6 óra 3. Tabac.

A nagyvárad katonai előképzősök sportünnepélye. Nagyvárad. Saját tud. A katonai előképzős parancsnokság érdekes sportünnepséget rendezett a városi strandon. A jólsikerült sportünnepség nagy érdeklődés mellett zajlott le. Az ünnepség uszóversenyyel kezdődött. Részletes eredmények: 50 m. gyors: 1. Szántay János 24 mp., 2. Mauer János 36 mp. 4x50 m. staféta: 1. Péchy, Józsa, Nemes, Gelberg csapat 2.20 p. 100 m. hát: 1. Szántay János 1.32 p. 2. Filip György 1.35 p. 130 m. mell: 1. Stern László 1.28 p. 2. Ladányi J. 1.35 p. Az uszóversenye vízpoló mérkőzés követte. A katonai előképzősök két csapata mérkőzött. A csapat—B. csapat 7:5 (6:1). Pop Árpád, Kóvári Pál, Simionescu Constantin és Pap Bandi akrobatikus tornamutatványokat mutatnak be. Boxmérkőzések következtek, amelyek során Gál György tünt ki. Végül a katonai előképzősök zenekara szórakoztatta a közönséget, majd Herlicska Albert sztepp tánca fejezte be a kitünően sikerült műsort. Az ünnepség jövedelmét a beszárási és bukovinai menekültek segélyalapja javára fordítják.

Németország—Olaszország 104:74. Berlinből jelentik: A Hitler stadionban tegnap döntötték el a német—olasz atlétikai viadalt. A versenyt 107:74 arányban Németország nyerte.

Félévig terjedő elzárással és pénzbírsággal sújtják az ebzárlat rendeltetései ellen vétő kutyatulajdonosokat

Kolozsvárról jelentik: Megirtuk már, hogy Szamos tartomány királyi helytartósága, tekintettel arra, hogy a tartomány területén agasztszó módon elszaporodtak a veszett kutyák, kilencvennapos szigorú ebzárlatot rendelt el. A rendelet a következőket tartalmazza:

1. Az ebzárlat Szamos tartomány városaiiban és községeiben kilencven napig tart. Az ebzárlat tartama alatt a kutyákat a pappal és éjjel egyaránt megkötve kell tartani az ebtulajdonosok udvarán. Valamennyi kóbor kutyát elpusztítanak.

2. Az utcákon csakis a vadászok, a csendőrség és rendőrség kutyái, valamint ólebek közlekedhetnek, de csakis pórázon, láncon, vagy szíjon vezetve, erős, legalább négy milliméteres vastagságú drótból készült szájkosárral, ami megakadályoz minden harapást. A szájkosárnak legalább tíz centiméterrel kell túlhaladnia a kutya szájának végét.

3. A mezőkön a pásztrok a nyájuk őrzésére használhatnak kutyákat, ugyancsak a vadászatok alkalmával, de csakis beoltott kutyákat. A tulajdonosoknak fel kell mutatniuk a kutyáik beoltásáról szóló bizonyítványt. Ez alkalommal felhívjuk az érdekeltet figyelmét, hogy az oltás csak hat hónapig mentesíti a kutyákat a veszettségtől, az oltás első két hetének bevezetésétől számítva.

4. Az ebzárlat figyelembevétele esetén a fenti rendelkezésekkel szemben kihágást követő egyéneket az érvényben levő törvények alapján tízezer leig terjedő pénzbírsággal és hat hónapig terjedő elzárással sújtják.

5. Felkéri az összes katonai és polgári hatóságokat, ugyancsak a csendőrséget, rendőrséget és valamennyi vadásztársaságot, hogy irtásuk a kóbor kutyákat, mert csak közös erővel lehet a veszélyt leküzdni. A vadásztársaságokat külön is kéri, hogy kímélet nélkül irtásuk a farkasokat és a rókákat, amelyek nagymértékben járulnak hozzá az emberek és állatokra ragadó veszettség terjedéséhez.

A rendeletet Hodor Victor dr. tartományi vezérbíró és Tofan dr. tartományi állategészségügyi főfelügyelő irták alá.

Apeáki híradások

Lakás

Butorozott

szoba, különbajráru, augusztus 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Scoalei 10. Érdeklődni délután 2-1/2-ig.

Kiadó

egy szoba, alcover, sonyha, mellékhelyiségekkel álló lakás aug. 1-re. Dr. Bárdos, Oradea-Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 7. szám.

Kiadó

forgalmas helyen egy fűszerüzlet berendezéssel s lakással, esetleg vendéglőnek is alkalmas. Érdeklődni: Lukács Ödön, Nagyvárad, Aradi-ut 5.

Egyszobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Nagyvárad, Nicolae Zsiga-utca 50. szám.

Butorozott szoba

magános férfinek aug. 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Pasteur 23. felső csengő.

Különféle

Házmesternek

felveszek gyermektelen házaspárt szeptember 1-re. Nagyvárad, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Parintele Danila 7. földszint 1.

Férfi szabószághoz

tanulót fizetéssel felveszek. — Ugyanott összecsuksukható vaságy, ebédlő kredenc, ovális ebédlő asztal, székek eladók. — Király, Nagyvárad, Alexandri-utca 16. szám.

Házmesterséget

vállal fiatal házaspár. Cim: Oradea-Nagyvárad, Bul. Bucureștilor 7.

PUHA ÓLMOT

állandóan vesz a Szenei László-nyomda r. l.

Idősebb

uriember gondozását, háztartás vezetését vállalom. — Bethné. Nagyvárad, Str. Eroul. Năcunoscut 26 szám.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: A NEP BALVÁNYA.
APOLLÓ: GUNGA DIN.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadók hivatalunkban.

Csiki kisgazdák gazdasági kirándulása Gyergyószárhegyre

Kender, lentermelő és értékesítőszövetkezet a székely nagyközségben

Csikszereida, augusztus 15.

A Csikmezei Mezőgazdasági Kamara munkatervébe beletartozik, a mintagazdaságok megtekintésére szolgáló kirándulások rendezése is. A legutolsó mezőgazdasági kirándulást Gyergyószárhegy községbe rendezte meg a Kamara. Kozán Imre gazdasági felügyelő kalauzolta a csikmezei községekbe összegyűjt mintegy 24 kisgazdát az okkerüzet gazdálkodásáról és fejlett állattenyésztéséről nevezetes gyergyói nagyközségben.

A kirándulás megkezdése előtt, Ambrus József plébános szentmisét mondott, melyen résztvettek a kirándulók és vezetőikén kívül, a község előjárósága, valamint a falu jobb gazdái.

Szentmise után, Kozán Imre gazdasági főfelügyelő, a templomban beszédet intézett a kirándulás résztvevőikhez és a község érdeklődő gazdálkodóihoz, akiknek száma meghaladta a százat. Jellemző a szíves vendéglátásra és a székely tanulmánygyára, hogy a szárhegyi gazdák másfalusi gazdátársait végig elkísérték a kirándulás minden állomására. Kozán főfelügyelő ismertette a gazdasági tanulmányi kirándulás célját és napirendjét. Felkérte a gazdákat, hogy minden magyarázatot, felvilágosítást és utasítást jól figyeljenek meg, mert Szárhegyen sok-sok tanulságos és hasznos látvány van. Egyben felkérte a gazdákat arra is, igyekezzenek minél sürgősebben betakarítani a termést, hogy aztán testvéri, „kalákás” mezeréssel segíteni tudjanak azokon, akik arra rászorulnak.

A kirándulók először a község 180 hold területű és a falu egyik dombos oldalában létesített mintalelőt tekintették meg. A legelőt, évenkénti irtási és tisztító munkával, a tejelő és igaz állatok részére létesítették. Ezenkívül évenként fűmagot is vetettek el úgy, hogy ezidőszert dús fűtermést szolgál az állatok vitamindús és kielégítő táplálkozására. Kozán főfelügyelő hívta fel a gazdák figyelmét mindezekre és utasította a legelőtulajdonost, hogy a legelőterület meghatározott részében ültessen jákat melyek alatt az állatok a nap heve ellen védelmet találjanak.

A legelő megtekintése után a kirándulók Vormai Frigyes földbirtokos fenő-csemetekertjét tekintették meg. A fenőcsemetek bizonyos meghatározott távolságra gyümölcsfák alatt vannak elültetve, mintegy 16 hold területen. A főfelügyelő megmagyarázta, hogy ezen az úton nemcsak hasznos és értékes lehet tenni a nagyon lejtős területeket, hanem meg lehet kötni a termőföldet és rögzíteni lehet a nedvességet.

A továbbiakban a kirándulókban bemutatott egy márványbányát is, melyből a lakosság — más kihasználás hiányában — különféle építkezési anyagokat hord el. A márványt használják utca kavicsozásra is.

A munkarend szerint, aztán a község közelében levő 150 holdas zöldseges, veteményes-kertet tekintették meg a kirándulók résztvevői. Ebben a határterületben minden gazda zöldseget, konyhakerti növényeket, „vetemény”-t termel nemcsak házi szükségletre, hanem eladásra is. Más terményt vetni, ültetni ezen a részen ugyanakkor nem lehet. Kozán főfelügyelő megmagyarázta a zöldsegeskert öntözberendezését és ismertette az ilyen célra kiszakított telekrészek céltudatos és okkerü beültetését, haszonhajtó jövedelmezőségét.

A veteményes-határból átmentek a gazdák a mezőre. Megtekintették a búza, rozs, árpa, zab, burgonya vetéseket, melyek igen jó minőségi és mennyiségű terméssel bíznak. Megtekintették a kendervetéseket is. A szárhegyi gazdák rájöttek arra, hogy a szövésre alkalmas növények, mint a kender, len termelésre nagyobb súly kell helyezni, mint eddig, mert ezeknek hozama többszörösen felülmúlja a ráfordított költség és munka értékét. Ebből a célból a község vezető gazdái szövetkezetet is létesítettek ez év tavaszán, melynek alapítóiját már többszáz ezer lei összegben le is jegyezték. A szövetkezet működését már meg is kezdte és csakhamar olyan eredménnyel működik, melynek erkölcsi hatással kell lennie más községekre is.

Kozán főfelügyelő aztán előadást tartott a gazdáknak a műtrágya előnyeiről és használatáról.

Gyakorlatban Kónya Balázs gazda zabvetésén mutatotta be a különbséget a műtrágyával és istállótrágyával kővértett föld terméshozama tekintetében. Ismertette a községben meghonosított burgonyafajtákat, melyek közül a Magyarországból behozott „Gül Baba”, „Könighin im Thal” és a „korai róza” fajták azok, melyek a csiki termőföld és éghajlati viszonyok között a legkiadósabb és legizletesebb termést hozzák.

Ezután a kirándulók Vormai Frigyes földbirtokosnak, a Lázár grófok egykori nagyszakutudású gazdatisztjének mintagazdaságát tekintették meg, mely öt éves hasznosítási rendszer szerint nagyszerű eredményt mutat fel gabonamagvak, mesterséges takarmányok, ujszerű trágyázási és ültetési forgórendszerekkel. Ugyanezen alkalommal a gazdák megtekintették Vormai Frigyes veteményes kertjét is, melyben páratlan eredménnyel termeli a konyhanövényeket olyan mennyiségben és minőségben, hogy abból a közeli Gyergyószentmiklós város lakosságától szép jövedelmet tud felmutatni.

Vormai Frigyes különben fűmagtermelő kertésze is van. Angol perje, francia perje, réti komócsin, csomós ebir, szarvaskerep, stb., magokat termel, természetesen a maga szükségletén kívül eladásra is. Ettől a kertészetől nem messze gyakorlatilag is látni lehet mintegy 10 holdas területen a vegyes fűmagoknak kitűnő terméshozamát. Megnézték a kirándulók Vormai Frigyes gyümölcsészetét is. Mintegy háromszáz különféle gyümölcsfát gondos itt tulajdonosuk nagy hozzájárulással és szeretettel. A gyümölcsészet mellett gyümölcsfacsemeteket is van.

Következőekben a kirándulók gazdák Gáspár Viktor kisbirtokos gazdaságát tekintették meg. Gáspár gazda nagy szorgalommal, tanulni- és haladnivaló székely készséggel megmutatta, hogyan lehet mintaszerűen gazdálkodni kisebb birtokon, a gyergyói sílányabb földön, zordabb időjárási viszonyok között is. Gazdaságában meg lehet találni mindazt, amit a mai viszonyok között létesíteni tud az idők szellemével és korral haladni akaró kisgazda. Van ebben a gazdaságban gyümölcsösök, főzelekes-kert, fűmagkertészet, méhészet stb. A jól és szépen megépített sertésóiban több szép Yorkschiri fajta sertés, a tyukóiban ugyanekes külföldi faj-baromfi stb. található. A gazdákat egyenesen meglepte a példás rend és tisztaság. A társaság megtekintette Gáspár Kelemen gazda épülőfélben levő gazdaságát is, mely jó alkalmat szolgáltatott egy kisebb gazdaság („élet”) helyes kezdőmunkálatai ismertetésére. Páll Vencel gazdálkodó 60 családos méhésének megtekintése és ismertetése után a kirándulók Anghy István nagybirtokos gazdaságát látogatták meg. Csodálattal szemlélték a szebbnél-szebb, szimentáli-fajta pompás teheneket, borjúkat, melyek jórészt a bánáti Grabacz községből hozták be. Anghy István földbirtokos felvilágosítással és tanácsal szolgált a gazdáknak fajmarhái és gondozását illetőleg. A kirándulók hasznos ismereteket szereztek Anghy István gazdaságának, mintaszerű eredményeinek megismerésével is.

A kirándulás utolsó állomását a községi apaállatok megtekintése képezte. 12 darab fajbikát melyeket a Bánáti, Medgyesről és Brassó vidékéről szereztek be, — elsőrendű, egy és félmillió költséggel épített tenyésztőállójukban volt alkalmuk megismerkedni a gazdáknak. A községnek van egy lipicai fajta fedezettő ménje is. Kozán főfelügyelő itt is utmutatással szolgált arra nézve, hogyan kell táplálni és gondozni az apaállatokat.

A kirándulók a Mezőgazdasági Kamara ebédre látta vendégül.

A sok tanulsággal és tapasztalattal szolgáló kirándulás befejezése után Kozán főfelügyelő megköszönte a szárhegyi gazdáknak azt a munkásságot, melyet gazdaságuk emelése érdekében kifejtettek és a barátságos testvéri szíves fogadtatást. Köszönetet mondott a községi előjáróságnak, főképpen Valeriu Mariessal jegyzőnek és Vormai Frigyes földbirtokos mintagazdaságának szíves közreműködésükért.

Albert István.

LEGUJABB

Amerikában nem bíznak abban, hogy Anglia meg tudja védeni magát

Amerika repülésügyi szakértő szerint az angol szigetország védelmére huszonötezer repülőgép volna szükséges. — Lindbergh ezredes nagy feltűnést keltő rádióbeszédet mondott az Európával való együttműködésről.

Newyorkból jelentik: (Német Távirati Iroda) Löning, az ismert lichtfieldi repülőgépszerkesztő és feltaláló az amerikai Columbia egyetemen előadást tartott. Szerinte Angliának legalább 25 ezer repülőgéppel kellene rendelkeznie, hogy hosszú partvidékét sikeresen megvédje a német támadások ellen. Angliának ezzel szemben csak ötezer repülőgépe van. A határon szolgálatot teljesítő repülőgépek közül 16 ezernek állandóan légi őrzőráton kellene lennie, hogy az egész partvidék hosszában szembeszálljon a támadással.

Lindbergh megvilágítja az európai háború okait.

Csikágóból jelentik: (Német Távirati Iroda) Lindbergh ezredes, a világhírű óceánrepülő egy nagy gyűlésen beszédet mondott, melyet az egész ország részére rádióon közvetítettek. A többi között ezeket mondta:

— Még mindig vannak itt is és a külföldön is bizonyos körök, amelyek minden lehetőt elkövetnek, hogy bennünket háborúba sodorjanak. Ezekkel szemben állandóan ébereknék kell lennünk. A közvélemény most már tulnyomóan és véglegesen a háborúba való belesodródásunk ellen foglalt állást. Lindbergh ezután elmondta, hogy ő ugyan amellett van, hogy az Egyesült Államok ne avatkozzanak be Európa belső ügyeibe, mégis nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy az Egyesült Államok Európával együttműködjenek. Csak az együttműködéssel tudják a nyugati civilizáció vezető szerepét fenntartani és az egész világgal zavartalan kereskedelmet folytatni.

— A másik oldal, — folytatta, — és mi sem vagyunk elég erősek ahhoz, hogy egymással szembenállva a világ felett rendőri felügyeletet gyakoroljunk. Eddig az angol és francia uralom alatt álló Európával volt dolgunk. A jövőben a Német-

ország uralma alatt álló Európával kell számolnunk. A nyugati civilizáció azonban továbbra is két központtól függ majd, nevezetesen: mindenik földgömbön egy-egyétől. Ha az Egyesült Államoktól távol akarjuk tartani a háborút, a béke utjának egyengetői között az elsőnek kell lennünk. Készítsen Európa egy béketervet a nyugati civilizáció megvédésére és fejlődésére. Ebben a tervben mi is vegyünk részt.

Lindbergh ezután a háború okairól szólva, egy kínai közmondást idézett:

— „Ha a gazdagok nagyon gazdagok, a szegények nagyon szegények lettek, valaminek törtennie kell.” Ez a jelenlegi helyzetre is vonatkozik. Amikor láttam az angol világbirodalom gazdagságát, úgy éreztem, hogy a gazdagok nagyon meggazdagodtak. Amikor Középeurópa szegénységét láttam, rájöttem, hogy a szegények nagyon elszegényedtek.

Célzatos hírek az amerikai sajtóban Hamburg elpusztításáról.

Hamburgból jelentik: Az a Londonból eredő és newyorki lapokban ismételt hír, mely szerint Hamburg városát az angol repülőgépek romhalmazzá változtatták volna, általános csodálkozást váltott ki Hamburgban. Kijelentik, hogy az angol propaganda valóban sajnálatra méltó, ha ilyen értelmetlenségről tett tanúbizonyságot. Hamburgban az élet normális mederben folyik. A kereskedelmi életben nincs semmi fennakadás, az emberek nyugodtan végzik dolgukat, sőt tekintettel a nyári évadra, az állomásokon különösen szombaton és vasárnap nagyobb forgalmat bonyolítanak le a hétfégi üdülők, mint valaha.

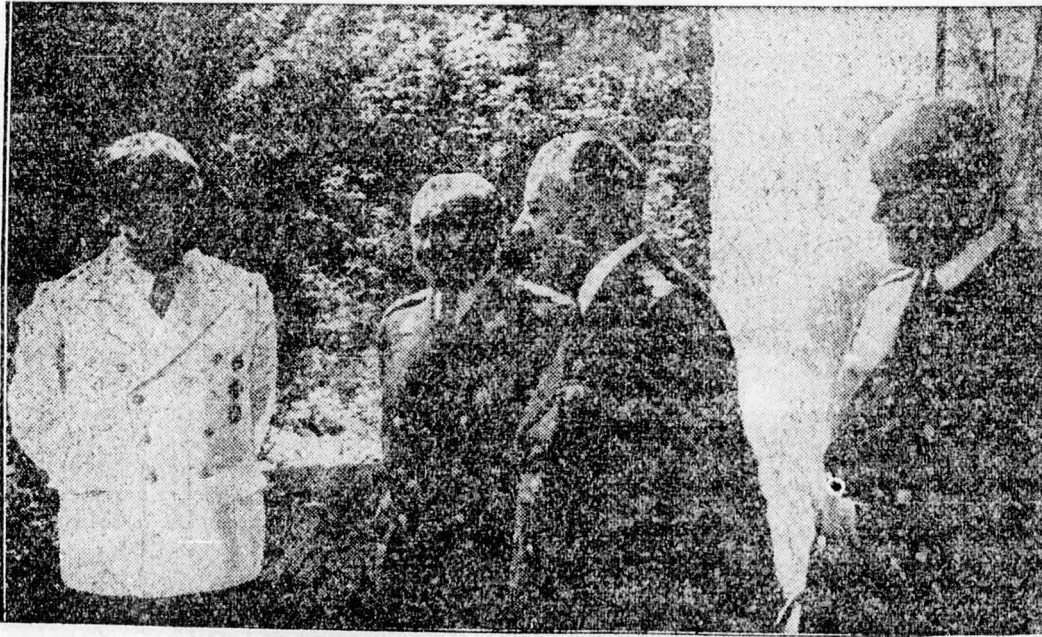
„Angliaellen a nagy támadás már folyamatban van“ — véli az olasz sajtó

Rómából jelentik: A Corriere della Sera cikket közöl a az általános háborús helyzetről. Eszerint: ami a tulajdonképpeni angol arcvonalat illeti, az Anglia elleni nagy támadás már folyamatban van, ha nem is olyan mértékben, mint várták. Az offenzíva azonban bármely pillanatban hatalmas iramban indulhat meg, amikor azt Hitler kancellár elhatározza. Az olasz lap ezután kiemeli, hogy az olasz légi haderő milyen ragyogó teljesítményeket hajtott végre a Földközi tengeren. Angol részről semmiféle egységes terv nem látható, a hadműveleteket meglehetősen össze-vissza hajtják végre. Megemlíti még a lap, hogy Líbiában nagy előkészületek folynak az olasz szárazföldi, tengeri és légi támaszpontokon. Innen indulnak majd ki a legnagyobb támadások Anglia ellen. Az angolok jól tudják ezt, s igyekeznek kisebb harcokkal megzavarni ezeket az előkészületeket. Az olasz csapatok Kelet-Afrikában a nehézségek ellenére rendkívül megjavították helyzetüket Keniában és Szudánban. Keniában az előnyomulás elég gyorsan történt, Szudánban az időjárás minden mozdulatot megnehezít, ennek ellenére a helyzet az olaszok javára alakult. Legfontosabb terület ezen a vidéken Egyiptom és a Szezi csatorna. Itt van az angol ellenállás szíve. Ha az angolokra a Szezi csatorna vidékén sikerül döntő csapást mérni, az egész afrikai angol uralom megdőlni fog.

Ellenséges repülőgépek látogatása Kelet-Afrika felett.

Londonból jelentik: Az angol légügyi-

nisztérium közli, hogy ellenséges repülőgépek az elmúlt éjszaka gyújtó- és robbanó-bombákat dobáltak le Kelet-Anglia néhány vidékére.

A román küldöttség Salzburgban.

A világtörténelmi jelentőségű salzburgi tárgyalásokon készült ez a kép, amelyen (balról jobbra) Ribbentrop, Gigurtu miniszterelnök, Manoilescu külügyminiszter és Románó berlini román követ láthatók.

Görögország meg akarja védeni területét és függetlenségét

Athénből jelentik (Német Távirati Iroda): Metaxas görög miniszterelnök vasárnap este rádióbeszédet intézett a görög néphez. Hangzott, hogy a mostani viszályban Görögország kész minden áldozatra, hogy területi épségét és függetlenségét, becsületét megőrizze. Görögország semleges marad. Ez Görögországnak szinte elhatározása. A görög nép nem tűrte, hogy ezt a semlegességet megsértésék.

Szigoru intézkedéseket hoztak az idegenek ellen Törökországban

Istanbulból jelentik: Törökországban hétfőn lépett életbe a külföldiek tartózkodásáról és utazásáról szóló törvény módosított formája. Az eddigi rendelkezéseket megszigorították. A török minisztertanács eltilthatja, hogy külföldiek bizonyos területeken átutazzanak. Megszigorították a külföldiek bejelentéséről szóló rendelkezéseket is.

Fontos értekezlet Tokióban az angol-japán viszály ügyében

Messze kiható határozatot várnak a japán miniszterek értekezletéről

Tokióból jelentik: Az egyik japán lap beszámol arról, hogy Rangoonban az angol hatóságok három japán kereskedőt letartóztattak. Singaporban őrizetbe vették a Domei iroda ottani kirendeltségének vezetőjét.

A japán alattvalóknak az angol hatóságok által történt letartóztatásával kapcsolatban hétfőre Tokióban fontos értekezletet hívtak össze. Az értekezlet a külügy-, tengerészeti és hadügyminisztérium vezetői között fog lezajlani.

Japán politikai körök úgy tudják, hogy Matsuoka japán külügyminiszter a hétfői nap folyamán meglátogatja Craigie angol nagykövetet bizonyos felvilágosítások céljából.

A japán angol nagykövetség erőfeszítése, hogy kieszközölje a letartóztatottak szabadonbocsátását, hiábavalónak bizonyult.

Hongkongból jelentik: A hongkongi japán főkonzul jelentése megerősíti, hogy az angol hatóságok a közrend és állami érdekek állítólagos veszélyeztetése miatt letartóztatták Jamanucsi japán kereskedőt. A japán sajtó szerint számolni lehet azzal, a japán hadügy-, külügy- és tengerészeti minisztérium értekezletének fontos következményei lesznek.